

SOMBORSKE MUZIČKE SVEČANOSTI | 24-30. 4. 2015. | OD JUČE | KA SUTRA

Godine 1961, Dušan Trbojević, pijanista i pedagog, osnovao je SOMUS,
najstariji festival klasične muzike u Srbiji.

Decenijama razvijajući pedagoški pristup koncertu,
svojim somborskim festivalom razvio je poseban odnos sa publikom.

Mobilisana i angažovana, ona je postala živi deo festivala.

Pedeset godina od tada, novi SOMUS se vodi istim idejama.

Od izloga za novootkrivene, do podijuma za svetski poznate.

Od lokalnih, do globalnih.

Od klasičnih, ka aktuelnim.

Podseća na staro i provocira novim.

Prosvećuje davno stvorenim i osvećuje novonastalo.

Praveći mesto za ono tek dolazeće.

Od juče. Ka sutra.

Sledeći svoju ambiciju za osvajanjem nove publike i želju da kroz prosvetiteljsku ulogu Festivala približi klasičnu muziku svojoj publici kroz nove ideje, SOMUS 2015. donosi dva nova ciklusa:

„Dečija posla“, scensko-muzičke sadržaje posvećene deci od 5 do 15 godina sa prilagođenim repertoarom za koji ih učitelji i profesori prethodno spremaju i „Naši stvaraoći“, u kojem savremeni kompozitori u vidu „carte blanche“ sami osmišljavaju svoje autorske večeri, predstavljajući sebe i svoju muziku. Ciklus će otvoriti naša kompozitorka i pisac, Ivana Stefanović koja u goste poziva umetnike kao što su Katarina Jovanović, Ljubiša Jovanović, Lidija Bizjak i kvartet „Il Belpaese“.

SOMUS 2015. je dobio i novi vizuelni identitet koji je osmislio prijatelj festivala, umetnik Milan Janić, a Festival se otvorio i prema modernim tehnološkim načinima komunikacije s publikom, kroz socijalne mreže i sajt festivala.

Tradicionalno, SOMUS i ove godine ima raznovrsnu programsku ponudu, kako u ansamblima, tako i u repertoaru. Tokom poslednje nedelje aprila, vrata Velike scene Narodnog pozorišta otvaraju se našim mladim umetnicima, kao i velikim internacionalnim imenima – violinisti Nemanji Raduloviću, jednom od naših retkih umetnika koji snima za najprestižniju svetsku diskografsku kuću „Deutsche Gramophone“; izraelskom virtuozu, pijanisti Albertu Mamrijevu; harizmatičnom slovenačkom klarinetisti, Mate Bekavcu; našem violinisti i kompozitoru koji živi u Londonu, Mateji Marinkoviću; horu AKUD-a „Lola“ iz Beograda i orkestru „Camerata Academica“ iz Novog Sada...

Pored velike dugogodišnje pomoći grada, nadamo se da će SOMUS, koji svojim značajem daleko izlazi iz okvira Sombora i Pokrajine, prepoznati i Republika, jer je institucionalna podrška kulturi znak samosvesti jedne nacije, od poštovanja njene tradicije, do otvaranja prema novim tendencijama. Od juče ka sutra.

Dobrodošli!

Mihajlo Zurković, umetnički direktor SOMUS-a

Petak, 24. april 2015.

Narodno pozorište Sombor, u 20.00 sati

NEMANJA RADULOVIĆ, violina (Srbija / Francuska)

MATE BEKAVAC, klarinet (Slovenija)

LIDIJA BIZJAK, klavir (Srbija / Francuska)

MIHAJLO ZURKOVIĆ, klavir (Srbija)

• Program:

Žorž ENESKU (G. Enescu)

Sonata u rumunskom narodnom stilu br. 3, za violinu i klavir, op. 25 (1926)

Moderato malinconico

Andante sostenuto e misterioso

Allegro con brio, ma non troppo mosso

Moris RAVEL (M. Ravel)

Ciganin, koncertna rapsodija za violinu i klavir (1922)

Bela BARTOK (B. Bartók)

Rumunske narodne igre, verzija za klarinet i klavir, Sz.56 (1915)

Igra štapom (Jocul cu bâță)

Igra s pojasima (Brâul)

Igra u mestu (Pe loc)

Igra iz Bicijuma (Buciumeana)

Rumunska polka (Poarga Românească)

Užurbana igra (Mărunțel)

Franc LIST (F. Liszt)

Mađarska rapsodija br. 2, S. 244/2 (1847),

aranžman za četiri ruke F. Bendela (F. Bendel)

Johanes BRAMS (J. Brahms)

Mađarske igre (1869)

Mađarska igra u g-molu, br. 1, za violinu i klavir

Mađarska igra u d-molu, br. 2, za klavir četvororučno

Mađarska igra u F-duru, br. 3, za klavir četvororučno

Mađarska igra u f-molu, br. 4, za klavir četvororučno

Mađarska igra u fis-molu, br. 5, za violinu i klavir

Kompozitor **Žorž Enesku** (1881–1855), jedan je od najvažnijih rumunskih umetnika uopšte. Opisivan kao „najveći muzički fenomen posle Mocarta“ (P. Kazals/P. Casals) i „pravo blago“ (rumunska kraljica Marija od Edinburga), ostavio je značajan trag u kompozitorskoj, izvođačkoj i pedagoškoj praksi prve polovine XX veka. Treću violinsku sonatu napisao je 1926. godine, a objavio sedam godina kasnije, uz posvetu violinisti Francu Knajzelu (F. Kneisel). Premijeru su izveli sam Enesku, kao violinista i Nikolae Karavija (N. Caravia), pijanista. Međutim, posebnu pažnju publike Sonata je privukla kada je Enesku nastupio 1930. u Parizu s pijanistom Alfredom Kortoom (A. Cortot). Trostavna sonata obiluje folklornim prizvukom, mada ovde nije reč o upotrebi folklornih citata. Naime, kompozitor sveukupni muzički materijal dovodi na ivicu autentičnosti folkloru, većtom upotrebom svih elemenata muzičkog izraza, stavljajući tako violinu u funkciju izvođačke prakse romske violine, a klavir u poziciju cimbalu i kobze (ukrajinska lauta).

Impresionista **Moris Ravel** (1875–1937), kompozitor francusko-baskijskog porekla, obezbedio je ključno mesto u muzičkoj istoriji, koje se ne može osporiti. Tu činjenicu potkrepljuje njegov „Bolero“. Kada je reč o violinskoj literaturi, teško je pronaći violinistu koji Ravelovu rapsodiju „Ciganin“ nije svirao, ili barem poželeo da ima na svom repertoaru. Nastala kao kompozitorska porudžbina mađarskog violiniste Jelija d’Oranijija (J. d’Aranyi), rapsodija je premijerno izvedena 26. aprila 1924. godine. Sam naziv, pak, ne ukazuje na vezu s romskom muzičkom kulturom, jer je taj termin u vreme Ravela, kao lingvistički konstrukt upućivao na specifičnost u stilu, s izraženom egzotičnom impresijom, poput „španske egzotike“ u vreme Vagnera (Wagner) ili „janjičarske“ u vreme Mocarta (Mozart) – njegov „Turski marš“.

Mađarski kompozitor, pijanista i etnomuzikolog **Bela Bartok** (1881–1945), jedan je od osnivača etnomuzikologije, kao i muzičke antropologije i etnografije. Njegova veza s folklorom i terenskim radom, uticali su i na kompozicije koje je pisao. Tako su „Rumunske narodne igre“ direktno proistekle iz muzičkog folkloru i iz orskih igara i običajnih situacija (igra s pojasevima). Kao svitu sa šest kratkih komada za klavir Bartok je „Igre“ komponovao 1915. godine, a dve godine kasnije, orkestrirao za mali ansambl. Zasnovao ih je na sedam rumunskih melodija iz Transilvanije, koje se originalno izvode na violini ili panovoj fruli. Šest stavova ciklusa izvode se obično za manje od pet minuta, mada je sam kompozitor ciklus izvodio za četiri minuta i tri sekunde.

Centralna ličnost u istoriji pijanizma, ključna u istoriji muzike uopšte i uvažena u mađarskoj istoriji, jeste kompozitor i pijanista **Franc List** (1811–1886). Njegove „Mađarske rapsodije“ spadaju u najpopularnija i tehnički najzahtevnija klavirska dela. Ukupno devetnaest komada, kompozitor je zasnovao na temama mađarskog folkloru, praveći tkd. i verziju za orkestar, klavirski duet i klavirski trio. Kada je reč o muzičkom materijalu, List se koristio brojnim temama koje je imao priliku da sluša u svojoj rodnoj zapadnoj Mađarskoj i za koje je smatrao da pripadaju folklornoj tradiciji. Međutim, ispostavilo se da su neke od tih melodija komponovali drugi autori, poput Jožefa Kasovica (J. Kassovits). S obzirom na njihov karakter, koji je direktan odraz romske izvođačke prakse, List često koristi dva tipična primera fakture – jedan improvizatorski u sporijem tempu, i drugi, u brzom tempu. Najpopularnija „Rapsodija“ jeste druga po redu koja je korišćena i u crtanim filmovima.

Predstavnik kasnog romantizma, nemački kompozitor i pijanista **Johanes Brams** (1833–1897), poznat je po klavirskim koncertima, jedinom violinskom koncertu, trostrukom koncertu, potom simfonijama, kao i „Nemačkom rekvijemu“. Ipak, njegove najpopularnije kompozicije jesu „Mađarske igre“, zasnovane na mađarskim narodnim temama. Ukupno dvadeset jednu igru, Brams je kompletirao 1869. godine i objavio u četiri sveske. Danas svaka igra postoji u više aranžmana za različite instrumente i ansamble. Međutim, Brams je originalno napisao verziju za klavir četvororučno i, kasnije, prvih deset aranžirao za solo klavir. Najpoznatija igra, peta po redu u fis-molu, zasnovana je na čardašu Bele Kelera (B. Kéler) pod nazivom „Bártfai emlék“, a prvi ju je snimio Lepold Stokovski (L. Stokowski) s Filadelfijskim orkestrom 1917.

Subota, 25. april 2015.

Narodno pozorište Sombor, u 20.00 sati

ALBERT MAMRIJEV (ALBERT MAMRIEV), klavir (Izrael / Nemačka)

• Program:

Franc LIST (F. Liszt)*Mađarska rapsodija u fis-molu*, br. 8, S. 244/8 (1847)**Johan Sebastijan BAH (J. S. Bach) / Ignac FRIDMAN (I. Friedman)***Sičlijana*, iz Bahove *Sonate za flautu i čembalo u Es-duru*, br. 2, BWV 1031**Moric MOŠKOVSKI (M. Moszkowsky)***Ljubavni valcer*, iz ciklusa *Proleće*, op. 57 (1896)**Anton RUBINŠTAJN***Barkarola*, br. 5, op. 93/7 (1897)**Rihard VAGNER (R. Wagner) / Franc LIST***O, ti moja milostiva Večernjačo (O du, mein holder Abendstern)*,
prema Volframovoj ariji iz Vagnerove opere *Tanhojzer*, S. 380 (1852)**Rihard WAGNER / Franc LIST***Fantastični komad prema motivima iz opere Rijenci*, S. 439 (1859)

P A U Z A

Đuzepe VERDI (G. Verdi) / Zigizmund TALBERG (S. Thalberg) / Albert MAMRIJEV*La Traviata* (2015)**Leopold GODOVSKI (L. Godowsky)***Stari Beč*, iz ciklusa *Triakontameron* (1919/20)**Frederik ŠOPEN (F. Chopin)***Etide*, op. 101. *Etida u C-duru* (1829)9. *Etida u f-molu* (1829)12. *Etida u c-molu, Revolucionarna* (1831)**Isak ALBENIZ (I. Albéniz) / Leopold GODOVSKI / Albert MAMRIJEV***Tango* (2015)**Šarl-Valenten ALKAN (Ch. V. Alkan)***Tri bravurozne etide*, op. 16 (1837)1. *Mouvement de valse*2. *Moderato*3. *Prestissimo*

Veliki reformator pijanističke prakse, kompozitor i pijanista **Franc List** (1811–1886), pored originalnih kompozicija, ostavio je brojne kompozicije specifičnog žanra i slične formalne logike: parafraze, fantazije, transkripcije, reminiscencije. O estetici tih dela se i danas veoma žustro polemise, a vrlo često se mogu čuti mišljenja da njihova muzička vrednost nije visoka. Međutim, treba imati u vidu činjenicu da su ta dela nastala kao rezultat Listovog aktivnog bavljenja koncertnom delatnošću, njegove improvizatorske prakse, kao i potrebe da široj javnosti, koja nije bila u mogućnosti da sluša orkestarska i muzičko-scenska izvođenja, u aranžmanu za klavir približi krucijalna dela klasične muzike. Listov izbor autora čija je dela preoblikovao, broji više od sto kompozitora, od renesansnih stvaralaca, do njegovih najmlađih savremenika. Tako je napisao transkripcije na osnovu materijala iz čak osam Vagnerovih opera: „Rienci“, „Leteći Holanđanin“, „Tanhojzer“, „Loengrin“, „Tristan i Izolda“, „Majstori pevači“, „Rajnsko zlato“, „Parsifal“.

Praksa transkripcije nastavljena je i tokom XX veka. Među često izvođenima jesu transkripcije poljskog pijaniste i kompozitora **Ignaca Fridmana** (1882–1948). Veoma cenjen kao izvođač Šopenovih mazurki, ovaj virtuoz održao je blizu tri hiljade resitala, na kojima je izvodio i svoja dela, uglavnom klavirske minijature, kao i aranžmane, odnosno transkripcije Bahovih dela, među kojima je i „Sičlijana“ iz kompozitorove *Sonate za flautu i čembalo u Es-duru*.

Pijanista koji je obeležio koncertnu scenu krajem XIX i početkom XX veka, **Moric Moškovski** (1854–1925), veoma je cenjen kao kompozitor, posebno u krugovima pijanista i pedagoga. Među njima je bio i Ignjac Paderevski (I. Paderewski) koji je rekao da je upravo Moškovski posle Šopena najbolje razumeo kako treba pisati za klavir. Moškovski je napisao više od dve stotine klavirskih minijatura koje su mu donele popularnost, a među njima su ciklus komada „Španske igre“, op. 12 za klavirski duet i ciklus „Proleće“, op. 57.

Ruski pijanista, dirigent i kompozitor, **Anton Rubinštajn** (1829–1894), osnivač Muzičkog konzervatorijuma u Sankt–Peterburgu, ostao je upamćen po svojim serijama tzv. *istorijskih koncerata* u Rusiji, Istočnoj Evropi i SAD, svirajući po sedam uzastupnih koncerata koji su davali jedan pregled istorije klavirske literature. Rubinštajn je autor dvadesetak opera, pet klavirskih koncerata, šest simfonija itd. Napisao je veliki broj kompozicija za solo klavir, u kojima se često prepoznaju uticaji Šumana (Schumann) i Mendelsoana (Mendelssohn).

Savremenik Moškovskog, američki pijanista i kompozitor poljskog porekla, **Leopold Godovski** (1870–1938), priznat je i kao klavirski pedagog koji je značajno unapredio tehniku sviranja. Kao kompozitor, najviše je poznat po transkripcijama dela drugih autora, a među originalnim delima ističe se „Pasakalja“, kao i svita „Triakontameron“ s trideset komada u tročetvrtinskom taktu. Inspiraciju za naziv, Godovski je potražio u Bokačovom (Boccaccio) „Dekameronu“.

Poeta klavira, poljski pijanista i kompozitor **Frederik Šopen** (1810–1849), pisao je primarno za solo klavir. Etide koje je komponovao izlaze iz okvira instruktivnih kompozicija i danas se redovno nalaze na koncertnom repertoaru. Objavio je tri zbirke etida tokom tridesetih godina XIX veka. Ukupno dvadeset sedam etida svrstano je u dve odvojene zbirke sa po dvanaest etida (op. 10 i op. 25) i u jednu zbirku sa tri etide (bez numeracije opusa). Prvu zbirku, op. 10, Šopen je objavio 1833. godine sa dvadeset tri godine, kada je već bio poznat kao kompozitor i pijanista. Zbirku je posvetio svom prijatelju, Francu Listu. Ovom opusu pripada i verovatno Šopenovo najpoznatije delo uopšte – „Revolucionarna etida“ (op. 10, br. 12).

Savremenik Šopena, ali i Lista, francuski kompozitor i jedan od najvirtuoznijih pijanista svog doba, **Šarl-Valenten Alkan** (1813–1888), uglavnom je pisao dela za instrumente s dirkama – klavir, orgulje, klavir s pedalnom klavijaturom. Njegove kompozicije su često kritikovane, jer su izuzetno virtuozne, u brzom tempu i složene polifone fakture. Autor je dve zbirke etida, koje se mogu porediti s Listovim „Transcendentnim etidama“.

Nedelja, 26. april 2015.

Narodno pozorište Sombor, u 20.00 sati

MILOVAN PANČIĆ, dirigent (Srbija)
HOR AKUD-a „Ivo Lola Ribar“ (Srbija)
Marko Pantelić, bariton (Srbija)
Dušan Grozdanović, klavirska saradnja (Srbija)

• Program:

Nikolaj KEDROV*Otče naš (1922)***Stevan STOJANOVIĆ MOKRANJAC***Liturgija Sv. Jovana Zlatoustog, delovi (1894-95)***Dobri HRISTOV***Ninje otpušćaješi, iz Svenočnog bdenija (1935-1939)***Sergej RAHMANJINOV***Bogorodice djevo, iz Svenočnog bdenija (1915)***Stevan STOJANOVIĆ MOKRANJAC**Druga rukovet *Iz moje domovine (1884)*Četvrta rukovet *Mirjana (1890)*Deseta rukovet *Pesme sa Ohrida (1901)***Živko FIRFOV***Cucul stoji na grutka, humoreska br. 1***Marko TAJČEVIĆ***Ajde, Jano***Konstantin BABIĆ***Žablja idila***Dragan ŠUPLEVSKI***Rum, dum, dum***Konstantin BABIĆ***Jablanova tužba, madrigal br. 3***Maks KJUS***Amurski valovi (1903)*

Stvaralaštvo ruskog kompozitora **Nikolaja Nikolajeviča Kedrova** (1871–1940), može se u celini sagledati iz aspekta religije, ali i liturgike. Njegova najpoznatija kompozicija jeste *Otče naš* koju izvode horovi širom sveta. Kedrov je studirao pevanje na Muzičkom konzervatorijumu u Sankt–Peterburgu, a kasnije je osnovao muzički vokalni kvartet. Nakon Oktobarske revolucije i emigracije u Berlin, pa u Pariz, ponovo je oformio kvartet, sada pod imenom *Quatour Kedroff* za negovanje pretežno ruske crkvene muzike.

Jedan od najznačajnijih predstavnika bugarske muzike XX veka, **Dobri Hristov** (1875–1941), kompozitor je uglavnom horskih žanrova. U svetovnim kompozicijama koristio je elemente bugarskog folklor, kao u poznatoj „Ergen dedo“. Bio je dirigent horskog ansambla „Sedam sveštenomučenika“ istoimene crkve u Sofiji. Njegova dela crkvene tematike i upotrebe, čine dve „Liturgije Sv. Jovana Zlatoustog“ i „Svenočno bdenije“ iz kojeg je i jedna od koncertno najizvođenijih numera, „Ninje otpušćaješi“.

Priznati pijanista, dirigent i kompozitor prve polovine XX veka, **Sergej Rahmanjinov** (1873–1943), svoj horski opus usmerio je prema crkvenoj muzici. Napisao je dva obimna horska dela – „Liturgiju Sv. Jovana Zlatoustog“ i „Svenočno bdenije“, inače kompozitoru lično dva omiljena dela. Moskovski „Sinodalni hor“, koji je posle premijere veoma često izvodio „Bdenije“, usled promena političkog života nakon Oktobarske revolucije, promenio je ime u Narodni akademski hor, te crkvenu/religijsku muziku izostavio sa svog repertoara. U partituru „Bogorodice, djevo“ iz „Bdenija“, Rahmanjinov je utkao muziku koja spada u najemotivnije svih vremena.

Klasik srpske muzike, jedan od najznačajnijih srpskih kompozitora, **Stevan Stojanović Mokranjac** (1856–1914), u svom stvaralaštvu se posvetio horskoj muzici koju je gradio na temeljima folklornih i crkvenih pevačkih praksi. Kao dirigent Beogradskog pevačkog društva, proneo je svoja dela van granica tadašnje Srbije. Zajedno s „Opelom u fis–molu“, „Liturgija Sv. Jovana Zlatoustog“ spada u najčešće izvođene repertoar na bogoslužjenjima u srpskim crkvama, a kao pojedinačna i često koncertno izvođena numera, izdvaja se „Heruvimska pesma“, sa znalački sprovedenim kontrapunktskim radom i kontemplativnom opštom atmosferom. Svetovno stvaralaštvo koje, slobodno se može reći, predvodi i sublimira horska minijatura/skerco „Kozar“, obuhvata i petnaest rukoveti, horskih svita pisanih na temelju folklorne, melografske građe. Nastale od 1883. do 1909. rukoveti obrađuju područja Srbije, Kosova, Crne Gore, Makedonije, Bosne.

Živko Firfov (1906–1984), makedonski etnomuzikolog, pedagog, dirigent i kompozitor, proučavao je makedonski folklor koji je koristio kao osnovu za svoja horska dela. Osnivač je Ansambla za folklorne igre i pesme „Tanec“. Kao melograf, ostavio je veliki broj zvučnih zapisa folklorne muzike. Bio je dopisni član Međunarodnog folklornog društva u Londonu.

Srpski kompozitor, pedagog i muzički kritičar **Marko Tajčević** (1900–1984), autor je više udžbenika i muzikoloških tekstova. Komponovao je pre svega minijature, kako horske, tako i klavirske, objedinjujući ih u cikluse. Horsku muziku je pisao inspirisan folklorom građom. Poznate su „Pesme od kola“, „Komitske pesme“, „Pesme iz Gradišča“.

Konstantin Babić (1927–2009), srpski kompozitor, pedagog i muzički pisac, stvarao je dela inspirisana folklorom, pod uticajem džez i popularne muzike. Među najznačajnije horske kompozicije spadaju „Razbrajalice“, „Levačka svita“, „Balada za ženski hor“, „Žablja idila“ i dr. Komponovao je i scensku i filmsku muziku. U njegovim delima prepoznaju se originalnost muzičkog izraza i humoristična crta muzičkog jezika.

Makedonski pedagog i kompozitor **Dragan Šuplevski** (1933–2001), bio je prvi dirigent Dečjeg hora Radio Skoplja, a kasnije je preuzeo vođstvo redovnog Hora Radio–televizije Skoplje. Nakon osnivanja Akademskog hora „Mirče Acev“, postao je njegov prvi dirigent. Radio je kao profesor horskog dirigovanja na Fakultetu muzičke umetnosti u Skoplju. Kao kompozitor bio je okrenut makedonskom muzičkom folkloru, a pored dvadesetak originalnih horskih dela, napisao je veliki broj horskih obrada narodnih melodija.

Planetarno poznat valcer „Amurski valovi“, koji je napisao ruski kompozitor **Maks Kjus** (1874–1942), danas se izvodi kao orkestarsko, solističko, horsko, vokalno–instrumentalno delo. Veruje se da je autor kompoziciju posvetio Veri Kirilenko u koju je bio zaljubljen. Delo je popularnost steklo dvadesetih godina XX veka, kada je prihvaćeno kao narodna pesma, a potom još veću, sredinom veka, kada je muzici dodat tekst Serafima Popova.

27, 28. i 29. april 2015.

Narodno pozorište Sombor, u 11.00 sati

MILICA MARKOVIĆ, klavir (Srbija)
IVAN MILANOV, klavir (Srbija)
JOVAN CINCAR KOSTIĆ, violina (Srbija)
IVAN BRKOVIĆ, violina (Srbija)
VLADIMIR TURČAN, viola (Srbija)
ISIDORA FILIPOVIĆ, violončelo (Srbija)

JANKO TOMEK, kontrabas (Srbija)
JELENA TREBATICKI, flauta (Srbija)
NIKOLA JANČIĆ, klarinet (Srbija)
MILICA GRUBIŠIĆ, ksilofon (Srbija)
MARKO MARKOVIĆ, glumac (Srbija)
DUŠAN JOVIĆ, reditelj (Srbija)

• Program:

Kamij SEN-SANS (C. Saint-Saëns)

Karneval životinja: zoološka fantazija za dva klavira i kamerni ansambl (1886)

Uvod i kraljevski marš lava / Introduction et marche royale du Lion

Koke i petlovi / Poules et Coqs

Divlji magarci / Hémiones (animaux véloces)

Kornjače / Tortues

Slon / L'Éléphant

Kenguri / Kangourous

Akvarijum / Aquarium

Likovi s dugim ušima / Personnages à longues oreilles

Kukavica u dubini šume / Le coucou au fond des bois

Krletka / Volière

Pijanisti / Pianistes

Fosili / Fossiles

Labud / Le Cygne

Finale

Prevod teksta Fransisa Blanša (F. Blanche):

Bojan Savić Ostojčić

Scensko-muzički projekat Karneval životinja se realizuje u koprodukciji SOMUS-a, Akademije umetnosti u Novom Sadu, Narodnog pozorišta Sombor i Francuskog instituta u Beogradu

Francuski kompozitor, orguljaš, dirigent i pedagog, **Kamij Sen-Sans** (1835–1921), popularnost je stekao već s jedanaest godina, kada je s lakoćom svirao ozbiljan pijanistički repertoar. Njegova interesovanja su izlazila iz oblasti muzike, i obuhvatala astronomiju, filozofiju, slikarstvo i književnost. Autor je simfonijskih poema, dvanaest opera – najizvođenija „Samson i Dalila“, zatim kamernih dela, oratorijuma („Potop“), *Rekvijema*, simfonija, klavirskih koncerata, kao i poznate kompozicije „Introdukcije i Rondo kapričoza“. Sen-Sans je prepoznat kao jedan od najvećih poznavalaca orkestracije u francuskoj muzičkoj istoriji, a njegovo umeće može se sagledati čak i u jednom kamernom delu, kakav je „Karneval životinja“.

Iako je Sen-Sansov cilj bio da muzikom „Karnevala“, kako se smatra, pre svega nasmeje publiku na sasvim privatnom koncertu s „ad hoc“ ansamblom, četrnaest stavova ovog dela danas uživaju veliku popularnost, a neki od njih prepoznatljivi su na planetarnom nivou („Labud“). Autor je „Karneval životinja“ pisao za vreme svog odmora u malom austrijskom selu. Kao što se u programu može primetiti, redom su odgovarajućim instrumentima, melodijsko-ritmičkim obrascima, orkestracionim postupcima... predstavljene određene životinje. Tako se nakon uvodne muzike, lavovi predstavljaju u svom lavežu, zatim su tu kokoške, mazge, kornjače, slonovi, kenguri, potom ribe, magarci, kukavice, labudovi, ali i fosili, kao i među životinjama „zalutali“ pijanisti. Na kraju svi u zajedničkoj promeni završavaju delo u celini.

„Karneval“ je u originalu napisan za jedanaest instrumenata – za dva klavira, dve violine, violu, violončelo, kontrabas, flautu/pikolu, klarinet, staklenu harmoniku i ksilofon. U savremenim izvođenjima izvodi se i s potpunom gudačkom sekcijom, čak i orkestrom, a staklena harmonika, kao odavno raritetni instrument, zamenjuje se zvončićima (glokenšpilom). Humorističke crte svite, Sen-Sans je izrazio u stavovima „Kokoške“, koristeći se temom komada iz jedne svite za čembalo Žan-Filipa Ramea (J. Ph. Rameau), zatim „Pijanisti“, gde je aktere predstavio kroz vežbanje skala, potom „Kornjače“, koristeći se poznatim galopom iz Ofenbahove (J. Offenbach) operete „Orfej u podzemlju“, dok je „Slonove“ bazirao na temi iz Berliozovog (Berlioz) dela „Prokletstvo Fausta“. Takođe, ne treba se iznenaditi i ako se prepoznaju delovi „Sna letnje noći“ Feliksa Mendelsona (F. Mendelssohn). Nadalje, Sen-Sans uspostavlja citatnost upotrebom delova iz svoje „Igre smrti“, zatim dečijih pesmica „J'ai du bon tabac“, „Ah! vous dirai-je, Maman“ i „Au clair de la lune“, te iz arije „Seviljskog berberina“ Đoakina Rosinija (G. Rossini). Najpoznatiji stav ove svite jeste „Labud“ koji je objavljen u više od dvadeset aranžmana, s različitim solističkim deonicama, od flaute do alt saksofona.

Sudbina postojanja ovog dela je veoma intrigantna. Nakon premijernog privatnog izvođenja, usledilo je drugo, takođe privatno izvođenje u kući Poline Vijardo (P. Viardot), kada je u publici sedeo Franc List (F. Liszt), inače Sen-Sansov prijatelj koji je bio oduševljen delom. Bilo je i drugih privatnih izvođenja, a sam Sen-Sans je odlučio da se partitura „Karnevala“ ne objavljuje za vreme njegovog života, već posthumno. Tako je nekoliko meseci nakon kompozitorove smrti decembra 1921. godine, „Karneval“ zvanično izašao iz štampe aprila 1922, a prvo javno izvođenje doživeo nešto ranije, 22. februara. Interesantno je da je komad „Labud“, inače pisan za violončelo, bio izuzet iz autocenzure, te je zbog toga, ali i zbog posebne lepote melodije, vremenom postao izuzetno popularan i neizostavna numera na programu svakog violončeliste.

Da muzika „Karnevala“ ima značajan uticaj na elemente popularne i masovne kulture savremenog doba, svedoči i komad „Akvarijum“ koji je korišćen u brojnim reklamama ili kao glavna tema filmova, te kao uvodna muzika na projekcijama filmova Kanskog festivala. „Karneval“ je veoma popularan i u muzičkoj pedagogiji, među decom, jer su životinje predstavljene na muzički veoma živopisan način. S tim u vezi, često se objavljuje/snima na albumima zajedno s delom „Peća i vuk“, Sergeja Prokofjeva ili delom „Vodič kroz orkestar za mlade“ Bendžamina Britna (B. Briten).

Ponedeljak, 27. april 2015.

Narodno pozorište Sombor, u 20.00 sati

MOJRA MIKELINI (MOIRA MICHELINI), klavir (Italija)

IVO SKARPONI (IVO SCARPONI), violončelo (Italija)

• Program:

Astor PJACOLA (Á. Piazzolla)

Tri tanga za klavir i violončelo

Michelangelo '70 (1969)

Butcher's Death

Libertango (1974)

Astor PJACOLA

Oblivion (1982)

Alberto HINASTERA (A. Ginastera)

Pampeana br. 2, rapsodija za violončelo i klavir, op. 21 (1950)

P A U Z A

Astor PJACOLA

Escualo (1979)

Astor PJACOLA

Adiós Nonino (1960)

Astor PJACOLA

Le grand tango (1982)

Astor Piajola (1921–1992), argentinski kompozitor i bandoneonista XX veka, prepoznaje se kao sinonim tanga, argentinske igre koja je zahvaljujući njemu doživela preporod (preobražaj) i postala deo redovnog repertoara plesnih škola širom sveta. Iako je u prvo vreme u Argentini smatran kontroverznom ličnošću, jer su njegove napredne ideje u muzici živele paralelno sa slobodarskim idejama argentinskog društva, danas ga rodna država uvažava i priznaje kao veoma važnog umetnika u svojoj muzičkoj istoriji. Bandoneon je počeo da svira kao dečak, a potom pristupio jednom od vodećih argentinskih orkestrara. Nikada nije raskidao vezu s izvođačkom praksom koju je smatrao neodvojivom od stvaralačkog procesa. Piajola je, kao aktivan izvođač, svoju muziku promovisao u ansamblima koje je osnivao: prvo, 1955. godine, Gudački orkestar i Oktet Buenos Ajresa; potom, 1958. „Jazz Tango Quintet“, u Njujorku; zatim, redom – „Neuvo Octeto“, „Quinteto“, „Conjunto“...

Složeni ritmički obrasci, bogatstvo harmonije, čak polifona faktura, neobična instrumentacija jesu elementi koje je Piajola uvodio u svoj tango – novi tango, odnosno „tango nuevo“. U više od tri stotine tanga nije samo džez bio inspiracija koja je vodila tradicionalni tango u preobražaj. Kao obrazovan umetnik, koji je muziku počeo da uči od Alberta Hinastera, Piajola je često komponovao praveći kompromise s klasičnom muzikom, kako stilom Baha (Bach), tako i sa savremenim autorima, poput Stravinskog.

Prekretnicu u Piajolinom stvaralaštvu predstavlja „Tango slobode“ („Libertango“), koji simbolizuje kompozitorov zaokret od klasičnog ka novom tangu. Jedan od najpoznatijih tanga ikada napisan jeste „Zaborav“ („Oblivion“). Stečenu popularnost na samom početku svog postojanja, ovaj tango ne duguje, međutim, muzičkoj umetnosti, već filmskoj, jer se kao saundtrek pojavio u filmu „Henri IV“ Marka Belokija (M. Bellochio). Za „Zaborav“, Piajola je dobio „Gremi“ za najbolju instrumentalnu muziku 1992. godine. Danas se ovo delo može čuti u brojnim transkripcijama, za različite instrumente i ansamble. Kompoziciju „Adios Nonino“, Piajola je napisao 1959. godine tokom svega nekoliko sati, nakon što je primio vest o smrti svoga oca. U ovom delu, autor je postavio obrazac makroplana koji mu je postao obrazac za kasnija ostvarenja u formi zasnovanoj na kontrastu tema (brz – spor – brz – spor), zaključno s kodom. „Veliki tango“, koji je Piajola napisao 1982. godine, posebno je promovisao violončelista Mstislav Rostropovič na svojim koncertima u SAD.

Alberto Hinastera (1916–1983), argentinski kompozitor, međunarodnu pažnju je zadobio nakon „Drugog gudačkog kvarteta“ (1958) koji s elementima dodekafonije i serijalizma spada u zrelu, treću stvaralačku fazu autora – neoekspresionističku. Svoju prvu fazu, Hinastera je nazvao objektivnim nacionalizmom, kada je u delima koristio argentinski folklor, kao i elemente domorodaca, a drugu, subjektivni nacionalizam. Uprvo u tom periodu (1948–1956), kada autor komponuje „pod utiskom“ folkloru, ali ne i citirajući folklor, nastaje „Pampeana“ br 2. – rapsodija za violončelo i klavir. Ona korendira sa sveukupnim folklornim nasleđem argentinskih provincija (šp. pampa) – melodijskim i ritmičkim obrascima. Hinastera je delo posvetio svojoj supruzi, violončelistkinji Aurori Natoli Hinasteri (A. Natola-Ginastera) koja je svirala premijeru 8. maja 1950. godine u Buenos Ajresu.

Ponedeljak, 28. april 2015.

Narodno pozorište Sombor, u 20.00 sati

**Autorsko veče kompozitorke i spisateljice
IVANE STEFANOVIĆ**

LJUBIŠA JOVANOVIĆ, flauta (Srbija)

LIDIJA BIZJAK, klavir (Srbija / Francuska)

MIHAJLO ZURKOVIĆ, klavir (Srbija)

KATARINA JOVANOVIĆ, sopran (Srbija)

ŽELJKO IVOVIĆ, violončelo (Srbija)

Gudački kvartet „Il Belpaese“ (Srbija)

OLGICA NESTOROVIĆ, glumica (Srbija)

• Program:

Muzika za juni, za flautu i klavir, op. 36 (1996)

Pesnik na brodu, za dva klavira (2012)

Ona, za ženski govorni glas, flautu, klavir, violončelo i sat, op. 45 (2008)

Instrumentalna pesma, vokaliza za visoki ženski glas i klavir, op. 37 (1996)

Play Strindberg, gudački kvartet br. 3, op. 29 (1993)

Izbor delova iz knjige „Muzika od ma čega“ (Arhipelag, 2009)

Moderator: Boris Marković

Studije kompozicije, **Ivana Stefanović** je završila na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu u klasi prof. Enrika Josifa, a violinu u klasi prof. Aleksandra Pavlovića. Usavršavala se u Parizu na Institutu za istraživanje i koordinaciju akustike i muzike (IRCAM), kao i na kursu kompozicije Mauricija Kagela (M. Kagel). Kao kompozitorka, debitovala je 1966. s delom „Tri stava za klavir“ u Atelju 212. Tokom vremena, autorkina muzička i radiofonska ostvarenja izvođena su u Evropi, kao i u Siriji, SAD, Izraelu, Kazahstanu, na festivalima „Gaudeamus“ (Holandija), BEMUS, BITEF, Zagrebački bijenale, Međunarodna tribina kompozitora (Srbija), „Wings of sound“ (Finska), „Tribina skladatelja Pula“, „Roma Europa festival“ (Italija) itd. Napisala je muziku za više od četrdeset pozorišnih komada za potrebe Narodnog pozorišta, Jugoslovenskog dramskog pozorišta, Ateljea 212, Zvezdara teatra i dr. Rad u medijima započela je 1968. u Radio Beogradu, gde je pripremala i vodila muzičko-govorne emisije („U Euterpinim vrtovima“, „Ako volite muziku“), istraživala u oblasti zvuka i radiofonije („Poslanica ptica“, 1974), potom radila na Dramskom programu kao muzička urednica, a bila je i prva urednica istraživačke serije „Radionice zvuka“ (1985), kao i glavna i odgovorna muzička urednica Prvog programa Radio Beograda (1989-1991). Pored radiofonije, bavi se i drugim graničnim muzičkim oblastima, kakva je „ars acustica“.

Obavljala je više funkcija u oblasti kulture i umetnosti, između ostalog bila je umetnička direktorka BEMUS-a (2001-2006), predsednica Udruženja kompozitora Srbije (2007), državna sekretarka u Ministarstvu kulture Republike Srbije (2007-2008), članica Nacionalnog saveta za kulturu Republike Srbije (2011).

Ivana Stefanović piše tekstove o muzici i kulturi za dnevne i periodične listove, a objavila je i knjigu putopisnih eseja „Put za Damask“ (Geopoetika, 2001), knjigu eseja „Muzika od ma čega“ (Arhipelag, 2009) i knjigu „Privatna priča – prema sadržaju jednog kofera“ (Službeni glasnik / Arhiv Srbije, 2012).

O delima...

„Muzički program je sastavljen od starijih i novijih kompozicija.

Kvartet „Play Strindberg“ je moj treći kvartet, nastao 1993. godine. S njim je započela promena u mom muzičkom jeziku. Život je tih godina tražio utehu.

Nešto kasnije, 1996. nastala je „Instrumentalna pesma“. Prvi put je izvedena u dalekom Damasku.

Iste godine je nastala i „Muzika za juni“, mada je tema koja je u kompoziciji korišćena, mnogo starija i vezana je za jedan pozorišni komad u kome je glavni lik bio H. K. Andersen.

Andersen je lik koji me prati poslednjih godina i kome sam poklonila nekoliko kompozicija. Mислеći na njega koji je pre sto pedeset godina putovao kroz naše krajeve, brodom, napisala sam 2012. godine „Pesnika na brodu“.

„Ona“ je minijaturna drama za ženski glas i tri izvođača. Napisana je na samo nekoliko stihova iz „Hasanaginice“ Ljubomira Simovića. Ona treba da peva, ali ne peva. Ritam je tu, ali udaraljki nema.“

Ivana Stefanović, kompozitorka

Sreda, 29. april 2015.

Narodno pozorište Sombor, u 20.00 sati

SONJA ŠARIĆ, sopran (Srbija / Češka)**MIROSLAV STRIČEVIĆ, bariton (Srbija / Nemačka)****MILENA BUČA, klavir (Srbija)**

• Program:

Antonjin DVORŽAK (A. Dvořak)*Biblijske pesme*, op. 99 (1894)

3. Čuj, Bože, molitvu moju / Slyš ó Bože, slyš modlitbu mou (Ps. 54/55)
2. Pomoćnik moj i zaštitnik moj jesi Ti / Skrý še má a pavezá má Ty jsi (Ps. 118/119)
4. Gospod je pastir moj / Hospodin jest můj pastýř (Ps. 22/23)

Antonjin DVORŽAK*Pesma mesecu / Píseň o měsíčku*, arija Rusalke iz opere *Rusalka*, op. 114 (1900)**Hektor BERLIOZ (H. Berlioz)***Evo ruže / Voici des roses*, arija Mefistofela iz opere *Prokletstvo Fausta*, op. 24 (1846)**Vinčenco BELINI (V. Bellini)***Prečista boginja / Casta Diva*, arija Norme iz opere *Norma* (1831)**Moris RAVEL (M. Ravel)***Don Kihot Dulsineji / Don Quichotte à Dulcinée*, ciklus solo pesama (1932-33)

1. Romantična pesma / Chanson Romanesque
2. Herojska pesma / Chanson épique
3. Napitnica / Chanson à boire

Wolfgang Amadeus MOZART (W. A. Mozart)*Pružimo ruke jedno drugom / Là ci darem la mano*,
duet Cerline i Don Đovanija iz opere *Don Đovani*, K. 527 (1787)**Robert ŠTOLC (R. Stolz)***Treba da budeš car moje duše / Du sollst der Kaiser meiner Seele sein*, arija iz operete *Favorit* (1916)**Žorž BIZE (G. Bizet)***Kad žar ljubavi / Quand la flamme de l'amour*, arija Ralfa iz opere *Lepotica iz Perta* (1867)**Robert ŠTOLC***Sviraj na tvojoi violini / Spiel auf deiner Geige*, arija princeze Jadje iz operete *Venera u svili* (1932)**Rihard VAGNER (R. Wagner)***Pesma Večernjači / Lied an den Abendstern*, arija Volframa iz opere *Tanhojzer* (1845)**Đuzepe VERDI (G. Verdi)***Mirna je noć bila / Tacea la notte placida*, arija Leonore iz opere *Trubadur* (1853)

Češki kompozitor **Antonjin Dvoržak** (1841-1904), koji je odigrao ključnu ulogu u razvoju novije češke muzike, ciklus pesama za glas i klavir „Biblijske pesme“, op. 99 napisao je tokom svog boravka u Americi, 1894. godine. Smatra se da je upravo „Daleka zemlja“ bila jedan od razloga da se autor okrene unutarnjem biću, meditaciji i psalmima. S druge strane, svoju „lirsku“ operu „Rusalka“ op. 114, napisao je prema libretu češkog pesnika Jaroslava Kvapila (J. Kvapil), zasnovanom na bajci o Rusalki, vodenoj vili iz slovenske mitologije. Premijerno je izvedena 1901. s Ruženom Maturovom (R. Maturová) u glavnoj ulozi u Pragu, dok je prva premijera u inostranstvu, bila u Ljubljani. Najpopularnija numera iz opere jeste „Pesma mesecu“ iz prvog čina.

Tvorac žanra programske muzike, te programske simfonije, francuski kompozitor i muzički kritičar **Hektor Berlioz** (1803-1869), autor je orkestarskih, simfonijskih dela, oratorijuma, vokalnih kompozicija, opera. „Prokletstvo Fausta“ jeste njegovo poližanrovsko delo za soliste, horove i orkestar, koje se neretko svrstava i u žanr dramatske legende. Berlioz se prvi put upoznao s Geteovim (Goethe) tekstom 1828. i već naredne godine napisao *Osam scena iz Fausta* kao op. 1, da bi ga 1845. preobratio u jedno grandiozno muzičko-scensko delo. Premijerno je izvedeno u pariskoj Operi komik (1846), bez velikog utiska na publiku i muzičku kritiku.

Italijanski kompozitor **Vinčenco Belini** (1801-1835), uprkos kratkom životu, ostavio je značajan trag u istoriji opere, posebno kada je reč o italijanskom stilu „bel canto“ (lepo pevanje). Po žanru liriska tragedija, „Norma“ je najpoznatija od ukupno deset opera koliko ih je Belini napisao. Ova dvočinka, nastala prema libretu Feličea Romanija (F. Romani), premijerno je izvedena krajem 1831. godine u milanskoj Skali. Kao vodeća opera u praksi italijanskog belkanta, sadrži i jednu od najpoznatijih arija u istoriji opere XIX veka – to je Normina molitva iz prvog čina „Prečista boginjo“ (*Casta diva*). Najpoznatija Norma XX veka bila je Marija Kalas (M. Callas).

Kompozitor i pijanista **Moris Ravel** (1875-1937), francusko-baskijskog porekla, predstavnik je impresionizma. Ciklus pesama „Don Kihot Dulsineji“, Ravel je komponovao 1933. godine na tekstove Pola Morana (P. Morand), kao porudžbinu za film austrijskog reditelja Georga Vilhelma Pabsta (G. W. Pabst) i glavnu ulogu poverenu ruskom basu, Fjodoru Šaljapinu. Međutim, Ravelova muzika nije odabrana za taj film. Ciklus „Don Kihot Dulsineji“ reflektuje špansko nasleđe kompozitora, s jakim uticajem tradicionalne muzike Iberijskog poluostrva. Premijeru ciklusa je ostvario Marsel Singer (M. Singher) krajem 1924. godine.

Opersko stvaralaštvo **Volfganga Amadeusa Mocarta** (1756-1791) obuhvata sve tada aktuelne operske stilove – komičnu operu („Figarova ženidba“, „Don Đovani“, „Tako čine sve“), ozbiljnu operu („Idomeneo“), zingšpil („Čarobna frula“). Operu „Don Đovani“, Mozart je komponovao prema libretu Lorenca da Ponte (L. da Ponte), u kojem se pominje čak tačan broj Don Žuanovih ljubavnica – ukupno preko dve hiljade. Glavni lik u operi jeste Don Huan/Žuan/Đovani, legendarni španski plemić – žensakoš i razvrtnik. Nakon veoma uspešne premijere u Pragu 1787. godine, opera je „zapalila“ operski svet – dve godine kasnije izvedena je na nemačkom u Majncu, potom na ruskom u Sankt-Peterburgu, na francuskom u Parizu, a na engleskom u Londonu 1817.

Austrijski kompozitor i dirigent **Robert Štolc** (1880-1975), najviše je bio posvećen komponovanju opereta i filmske muzike. Učio je od Roberta Fuxsa (R. Fuchs) i Engelberta Humperdinka (E. Humperdinck), a prema ocenama savremenika bio je „poslednji kralj valcera“. Poznate operete su „Marioneta“ (1923), „Pepina“ (1930) i, naravno, „Favorit“ u tri čina iz 1916. i „Venera u sili“ iz 1932.

Iako je francuski kompozitor **Žorž Bize** (1838-1875) najpoznatiji po svojoj operi „Karmen“, opera „Lepotica iz Perta“ je već na premijeri u Parizu krajem 1867. izazvala burne reakcije. Negativne kritike su uglavnom bile upućene na račun libretista, dok je muzika hvaljena. Vremenom, opera je bila postavljena i na druge evropske operske scene, a tokom XX veka postala je deo redovnog operskog repertoara.

Nemački kompozitor **Rihard Vagner** (1813-1883), jedan je od najznačajnijih operskih stvaralaca svih vremena, reformator koji je uspostavio sopstveni operski žanr, tzv. muzičku dramu. Operu „Tanhojzer“ napisao je prema sopstvenom libretu, zasnovanom na srednjovekovnoj legendi o Tanhojzeru, vitez u minezengeru. Opera je premijerno izvedena 1845. u Drezdenu, kada je ansablom dirigovao sam Vagner. Nakon ne tako uspele premijere, kompozitor je pristupio doradi partiture, pa danas postoje, a i izvode se dve verzije ove opere.

Jedan od najizvođenijih operskih stvaralaca, **Đuzepe Verdi** (1813-1901), predstavnik je zrelog italijanskog belkanta. Njegove opere „Nabuko“, „Ernani“, „Magbet“, „Rigoletto“, „Trubadur“, „Travijata“, „Sicilijansko večernje“, „Simone Bokanegra“, „Bal pod maskama“, „Don Karlos“, naravno, „Aida“, „Otelo“ i „Falstaf“, deo su stalnog repertoara u operskim kućama širom sveta. Operu „Trubadur“, Verdi je napisao na libretu Salvatorea Kamaranoa (S. Cammarano), prema istoimenoj drami Anronija Gutijereza (A. G. Gutiérrez). Premijerno je izvedena 1835. u Rimu.

Četvrtak, 30. april 2015.

Narodno pozorište Sombor, u 20.00 sati

MATEJA MARINKOVIĆ, violina (Srbija / Velika Britanija)
FRANK FONKUBER (Franck FONTCOUBERTE), dirigent (Francuska)
Orkestar „Camerata Academica“ (Srbija)

• Program:

Edvard GRIG (E. Grieg)

Dve elegične melodije za gudački orkestar, op. 34 (1880)

1. *Ranjeno srce*
2. *Poslednje proleće*

Karl NILSEN (C. Nielsen)

Mala svita za gudački orkestar, FS. 6 (1888)

- Preludijum: Andante con moto*
Intermecc: Allegro moderato
Finale: Andante con moto. Allegro con brio. Più mosso

Mateja MARINKOVIĆ

Balkanske besede br. 2, za violinu, gudače i udaraljke

- Sunce jarko – Oj, Moravo – Kaleš bre Anđo –*
Uži-Mar – Nizamski rastanak – Jovano, Jovanke –
Hilandar – Niška banja – Sunce jarko

P A U Z A

Alber RUSEL (A. Roussel)

Sinfonietta za gudački orkestar, op. 52 (1934)

- Allegro molto*
Andante
Allegro

Pablo de SARASATE (P. de Sarasate)

Fantazija „Karmen“, op. 25 (1882)

- Allegro moderato*
Moderato
Lento assai
Allegro moderato
Moderato

Rodonačelnik tzv. norveške nacionalne škole, **Edvard Grig** (1843-1907), u svom opusu sjedinio je folklorne idiome Skandinavije, kako muzičke, tako i književne, s tada aktualnim tendencijama u umetničkoj muzici. „Dve elegične melodije“ za gudački orkestar jesu u stvari „treća ruka“ Grigovog dela. U periodu između 1873. i 1880. on je objavio ciklus solo pesama „Dvanaest melodija“ za glas i klavir, op. 33, koristeći se tekstovima norveškog pesnika Osmunda Vinjea (A. Vinje). Drugu po redu pesmu – „Poslednje proleće“ i treću po redu – „Ranjeno srce“, odmah je iskoristio kao bazu za klavirski diptih „Elegične melodije“, ali s obrnutim rasporedom stavova/pesama. Taj klavirski op. 34, Grig je iste 1880. godine orkestrirao za gudački orkestar, stavljajući mu numeraciju opusa. Verovatno je sam autor pretpostavljao da će orkestarska verzija, koja je sama po sebi koloritnija, biti efektnija od klavirske i imati više uspeha, što se vremenom u praksi potvrdilo kao tačno. Prvi stav „Ranjeno srce“, bazično je lirski, nostalgične i čak melanholične atmosfere, čime se ubraja u najemotivnija kompozitorova ostvarenja uopšte. „Poslednje proleće“ pronosi slično emotivno stanje, posebno ako se kao „skriveni“ programski predložak ima u vidu literarni tekst pesme o čoveku koji, znajući da umire, proživljava svoje poslednje proleće.

Daleko priznat danski kompozitor i dirigent **Karl Nilsen** (1865-1931), svoj duhovni habitus gradio je na temeljima muzike romantičara Bramsa (Brahms) i Griga, folklorne tradicije finskog naroda, upotpunjujući ga savremenim muzičkim i složenim harmonskim jezikom (proširena tonalnost). Veoma izvođen i danas, ovaj autor je najpoznatiji po svom simfonijskom stvaralaštvu. „Svitu za gudače“, Nilsen je komponovao kao dvadeset dvogodišnji student kompozicije. Delo je na premijeri, u koncertnoj dvorani Tivoli u Kopenhagu 1888. godine, doživelo veliki uspeh. Muzička kritika je bila podeljena, ali oni koji su kompoziciju ocenili pozitivno, očigledno su predosetili da će ona vremenom postati i ostati jedno od najpoznatijih i najizvođenijih autorovih dela.

Kompoziciju „Balkanske besede“ br. 2 za violinu, gudački orkestar i udaraljke, **Mateja Marinković** napisao je 2013. godine. Iste godine, premijeru je ostvario orkestar „United Strings of Europe“ na turneji u Francuskoj. Delo je naišlo na izuzetan prijem kod publike, koja ga je na svim koncertima ispratila ovacijama. Na SOMUS-u biće predstavljena nešto izmenjena verzija. „Besede“ se sastoje od devet stavova zasnovanih na tradicionalnim melodijama Balkana. Uokvirene su melodijom „Sunce jarko“, što delo čini koherentnom i zaokruženom celinom, i izražavaju lični kontakt autora s ovdašnjom muzičkom tradicijom.

Francuski kompozitor **Alber Rusel** (1869-1937), muzikom se profesionalno počeo baviti kao odrastao i postao je jedan od najistaknutijih francuskih stvaralaca međuratnog perioda. Rana dela pisao je pod uticajem impresionizma – razume se, pre svega, Debisija i Ravela, a kasnije je napravio zaokret ka neoklasicizmu. *Sinfoniettu*, op. 52, trostavna „malu“ simfoniju za orkestar, Rusel je napisao 1934. godine, a premijerno je izveo *Pariski ženski orkestar* pod vodstvom Žan Evrar (J. Evrard).

Španski violinista i kompozitor epohe romantizma, **Pablo de Sarasate** (1844-1908), publiku i muzičku kritiku osvojio je na svom prvom koncertu sa osam godina, pa je ubrzo bio pozvan da studira prvo u Madridu, a potom na pariskom Konzervatorijumu. U Fantaziji „Karmen“, op. 25, Sarasate se direktno poziva na

muziku svog kolege Žorža Bizeta (G. Bizet). U to vreme već popularna opera „Karmen“, već preminulog kompozitora, logično, doprinela je uspehu Sarasateove fantazije, koja je vremenom postala autorovo najpopularnije delo. Nastala 1883. godine, ona oživljava folkloristiku španskih regija, pa se pored zvuka romskih igara, mogu slušati i aragoneza, habanera i segidilja. Ovo nije samo delo na redovnom repertoaru violinista, već je često i jedno od obaveznih na takmičenjima violinista zbog visokog virtuoizeta koji kompozitor u delu zahteva.

NEMANJA RADULOVIĆ, violinista (Srbija / Francuska)

Studirao je na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu, Sarlandskoj visokoj školi za muziku i pozorište u Sarbrikeni (Nemačka), kao i na čuvenom Pariskom konzervatorijumu. Osvojio je brojne prve i specijalne nagrade na takmičenjima u Strezu, „Žorž Enesku“ u Bukureštu, „Jan Kocijan“ u Češkoj, „Balis Dvarionas“ u Litvaniji, „Vijenjavski-Lipinski“ u Poljskoj, „Jehudi Menuhin“ u Francuskoj. Svirao je kao solista s vodećim svetskim orkestrima, među kojima su filharmonije Minhena, Radio Hanovera, Radija zapadne Nemačke, Štutgarta, Radio Francuske, simfonijski orkestri Berlina, Turina, Toskane, Montreala, Tokija, Kraljevskog filharmonijskog orkestra. Aktivno nastupa širom sveta u poznatim svetskim dvoranama, kao što su Karnegi Hol u Njujorku, Concertgebau u Amsterdamu, sala Berlinske filharmonije, Sala „Pleyel“ i Pozorište na Jelisejskim poljima u Parizu, zatim „Megaron“ u Atini, „Suntory Hall“ u Tokiju, Pozorište „Kolon“ u Buenos Ajresu itd. Značajnu saradnju ostvaruje s harfistkinjom Mariel Nordman (M. Nordmann), pijanistkinjom Lor Favre-Kan (L. Favre-Kahn) i pijanistkinjom Suzan Manov (S. Manoff), s kojima je i objavio kompakt-disk sa sonatama L. van Betovena (Beethoven) za izdavačku kuću „Decca“.

Kao osnivač i vodeći član ansambla „Đavolji triler“, poznat u svetu po briljantnim nastupima i virtuozi, objavio je kompakt-disk za kuću „Decca“. Takođe, osnivač je i član ansambla „Double Sens“, s kojim je snimio kompakt-disk „5 Seasons“ s delima Vivaldija (Vivaldi) i Sedlara.

Nemanja Radulović je dobitnik nagrade „Međunarodno otkriće godine“ („Victoires de la Musique“, 2005), proglašen je najboljim umetnikom („Victoires de la Musique“, 2014), dobitnik Oktobarske nagrade Beograda, tkd. je i počasni doktor Univerziteta umetnosti u Nišu. Godine 2014. postao je ekskluzivni umetnik izdavačke kuće „Dojče Gramofon“. Svira na violini Đovanija Batiste Gvadanjinja (G. B. Guadagnini) iz 1765. godine (vlasništvo fondacije „Fritz-Behrens Stiftung“, Hanover).

MATE BEKAVAC, klarinetista (Slovenija)

Jedan od najuspešnijih klarinetista svoje generacije u svetu, unazad nekoliko godina beleži zapažene nastupe i u svojstvu dirigenta. Klarinet je počeo da uči u Ljubljani, kod prof. Franca Tržana (F. Trzan) i prof. Mate Brleka, dok je studije završio na Univerzitetu u Gracu, u klasi prof. Bele Kovača (B. Kovács), a master studije na salcburškom „Mocarteumu“ u klasi prof. Alojza Brandhofera (A. Brandhofer). Usavršavao se na njujorškom „Džulijardu“ u klasi prof. Čarlsa Najdiha (Ch. Neidich) i na Pariskom konzervatorijumu u klasi prof. Mišela Arinjona (M. Arrignon). Za visoke umetničke domete postignute na studijama u Salzburgu, dodeljena mu je počasna nagrada austrijskog Ministarstva nauke i umetnosti. Pobjednik je velikog broja takmičenja u Lisabonu, Sevilji, Beogradu, takmičenja „Mocarteum“, finalista je takmičenja YCA u Njujorku, dobitnik „Grand prija“ takmičenja „Yamaha“ u Beču i dr.

Kao solista, nastupao je s kamernim orkestrima „Franz Liszt“, „Cappella Istropolitana“, „Camerata Israel“, Moskovskim solistima, Salcburškim solistima, Minhenskim solistima, Zagrebačkim solistima, zatim sa svim orkestrima u Sloveniji, kao i filharmonijama van zemlje. U kamernoj muzici ostvario je saradnju s violinistom Gidonom Kremerom (G. Kremer), flautistkinjom Irenom Grafenauer (I. Grafenauer), oboistom Hajncom Holigerom (H. Holliger), pijanistkinjom Elenom Baškirovom, violončelistkinjom Sol Gabetom (S. Gabeta), violistom Jurijem Bašmetom (Y. Bashmet), kvintetom „Tartini“. Solo klarinet je svirao u Evropskom kamernom orkestru, Malerovom kamernom orkestru i Kraljevskom orkestru „Koncertgebau“. Njegov repertoar obuhvata dela baroka, klasicizma, romantizma, kao i savremenog repertoara za klarinet, uključujući komade s uticajima džez i kleckera. Čest je gost festivala u Lokenhausu (Austrija), Jerusalimu, Bazelu, Dubrovniku, Lucernu, Minhenu.

Mate Bekavac je ostvario trajne audio zapise za arhiv Slovenačkog radija, a sa Simfonijskim orkestrom RTV Slovenije i dirigentom Antonom Nanutom snimio je neka od kapitalnih dela literature za klarinet.

LIDIJA BIZJAK, pijanistkinja (Srbija / Francuska)

Klavir je počela da uči sa šest godina u klasi prof. Zlate Maleš. Studije klavira je završila na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu, a potom klavir i kamernu muziku na Pariskom konzervatorijumu u klasi prof. Žaka Ruvijea (J. Rouvier) i prof. Morisa Burga (M. Bourgue). Nakon pobe na brojnim nacionalnim takmičenjima osvojila je prvo mesto na Međunarodnom pijanističkom takmičenju u Dablinu (2000) i specijalnu nagradu za obavezno savremeno delo.

Održala je veliki broj resitala, nastupala je kao solistkinja s orkestrima kao što su Nacionalni orkestar Francuske, „Britten Sinfonia“, Orkestar Radio-televizije Irske, Varšavski simfonijski orkestar, zatim „Orchestre de Capitole de Toulouse“, „Orchestre de Picardie“, Beogradska filharmonija. Pariski „Grad muzike“ odabrao ju je 2000. godine da zajedno s Aleksejom Ogrinčukom (A. Ogrintschouk) predstavlja Francusku na međunarodnoj turneji „Zvezde u usponu“. Tom prilikom, nastupala je u devet najpoznatijih koncertnih dvorana, među kojima su bili njujorški Karnegi hol, londonski Vigmor hol, zatim bečki Mizikferaj, Concertgebau u Amsterdamu. Učestvovala je na festivalima, kao što su: „Prooms“ u Londonu, „Open Prussia Cove et St Magnus“ u Velikoj Britaniji, „Lockenhaus“ u Austriji,

„Folle Journée“ u Nantu, zatim festivali BEMUS i NOMUS u Srbiji, festival u Tokiju, „Roque d’Anthéron Colmar“, „Périgord Noir“, „Juventus“, „Midem Classic“ u Francuskoj, „Martinu“ u Pragu, „Domaine Forget“ u Kanadi, „Charlottesville“ u SAD.

Lidija Bizjak je sa svojom sestrom, pijanistkinjom Sanjom Bizjak, oformila klavirski duo 2001. godine. Osvojile su specijalne nagrade na Takmičenju klavirskih dua u Minhenu, a snimile su svoj prvi kompakt-disk sa svim delima za klavir četvororučno, Igora Stravinskog („Mirare“, 2012). Prvi solistički CD koji je snimila, sa sonatama Šuberta (Schubert) i Šumana (Schumann) za izdavačku kuću „Lyrix“, dobio je nagradu „Diapason Découverte“. Snimak *Vizantijskog koncerta za klavir i orkestar* srpske kompozitorke Ljubice Marić, sa Simfonijskim orkestrom Radio-televizije Srbije, objavila je 2010. godine.

MIHAJLO ZURKOVIĆ, pijanista, (Srbija)

Klavir je počeo da studira kao polaznik druge generacije tzv. nulte godine (za izuzetne mlade talente) na Akademiji umetnosti u Novom Sadu kod prof. Jokuthon Mihailović, u čijoj je klasi kasnije diplomirao i magistrirao. Dobitnik je brojnih nagrada na domaćim i međunarodnim takmičenjima, među kojima su prve i specijalne nagrade na Međunarodnom takmičenju „Petar Konjović“ u Beogradu (1995), Evropskom takmičenju pijanista u Monkalijeri (1995), „Internacionalnom forumu“ u Kijevu (2009), zatim treća nagrada na Međunarodnom takmičenju „Frederik Šopen“ u Novom Sadu (1997), a bio je i finalista konkursa „Dinu Lipati“ u Bukureštu (2002).

Počevši od prvog solističkog koncerta, odsviranog s dvanaest godina, Zurković je do danas nastupio na više od trista resitala, kamernih koncerata i drugih manifestacija u najznačajnijim salama u Njujorku, Sankt Peterburgu, Rimu, Parizu, Bukureštu, Budimpešti, Baji, Segedinu, zatim u zemljama regiona, kao i u Srbiji. Učestvovao je u Operaciji „*Forty-Fingers*“, u okviru koje je imao zapažene nastupe po Italiji. U martu 2010. godine, za održane resitale u Rusiji, u okviru festivala posvećenog Šopenu, dobio je najviša priznanja „Udruženja Frederik Šopen – Rusija“ i zahvalnicu poljskog konzula. Održao je više humanitarnih koncerata u Somboru.

Mihajlo Zurković je ostvario brojne zapise za domaće radio i televizijske kuće, a ističu se: televizijska emisija posvećena Frederiku Šopenu (F. Chopin) snimana za RTV Beograd i direktan radijski prenos koncerta u organizaciji „Dragstora ozbiljne muzike“ i Kulturnog centra Beograda. Snimao je i za Radio Švajcarske, Radio Vatikana, Radio-televiziju Crne Gore i mađarsku državnu televiziju MTV2. U izdanju Kulturnog centra „Laza Kostić“ u Somboru i Akademije umetnosti u Novom Sadu, 2009. godine objavljen je kompakt-disk Zurkovićevog koncerta. Trenutno pohađa doktorske studije na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu. Radi kao docent na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Pokretač je i umetnički direktor reosnovanog festivala SOMUS.

ALBERT MAMRIJEV, pijanista (Izrael / Nemačka)

Pijanista „velikog romantičarskog duha“ („Daily Telegraph“), klavir je studirao prvo kod svog oca, Jankela Mamrijeva (Mamriev), potom kod prof. Aleksandera Bakulova i Sergeja Dorenskog u Moskvi i prof. Ariea Vardija (A. Vardi) u Tel-Avivu i Hanoveru. Od 1998. godine, kada je pobedio na Međunarodnom pijanističkom takmičenju „Delia Steinberg“ u Madridu, ustoličio se kao vodeći pijanista svoje generacije na svetskoj muzičkoj sceni. Pobjednik je brojnih međunarodnih takmičenja, kao što su „China International“ u Pekingu, „Gina Bachauer“ u Solt Lejk Sitiju, „Citta di Marsala“ na Siciliji, „Tunbridge Wells“ u Londonu, „Morice Clairmont“ u Tel-Avivu, „Vianna da Motta“ u Lisabonu, „Scottish international“ u Glazgovu i dr.

Nastupao je sa svetski poznatim orkestrima, poput Škotskog kraljevskog orkestra, Izraelskog kamernog orkestra, simfonijskih orkestara Meksika, Jerusalima, Pretorije, Haife, Pekinga, Šendžena, Getingera, kojima su dirigovali Tan Li Hua (T. L. Hua), Aleksander Lazarev (A. Lazarev), Kristof Miler (Ch. Mueller), Enrike Batiz (E. Batiz), Flavio Florence (F. Firenze), Gal Alterovič (G. Alterovich), Mauricio Linari (M. Linari), Kristijan Ficner (Ch. Fitzner) i dr. Svirao je širom sveta u prestižnim koncertnim dvoranama, kao i na festivalima: „Piano Stars of the 21st Century“ u Rostovu na Donu (Rusija), „Pianotune“ u Haseltu (Belgija), „Franz Liszt“ u Barleti (Italija), „Schlossfestspielen“ u Vernigerodeu (Nemačka), „Roccabrivo“ u Milanu, „IKFEM“ u Tuju i Valensiji.

Albert Mamrijev je snimio sve Listove (Liszt) klavirske transkripcije Vagnerovih (Wagner) dela, a trajno je zabeleženo i njegovo izvođenje svetske premijere *Klavirskog koncerta* Amija Majanija (A. Maayani) s Pekinškim simfonijskim orkestrom. Često je pozivan kao član žirija svetskih takmičenja. Osnivač je dva međunarodna pijanistička takmičenja u Nemačkoj – „Nove zvezde“ u Vernigerodeu (2009) i „Mlade pijanističke zvezde“ u Kenigs Vusterhauzenu (2014). Redovno održava majstorske radionice.

MILOVAN PANČIĆ, dirigent (Srbija)

Diplomirao je na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu na Odseku za muzičku teoriju u klasi prof. Konstantina Babića. Dirigovanje je studirao u klasi profesora Živojina Zdravkovića, a magistrirao u klasi prof. Darinke Matić Marović.

Umetničko angažovanje započeo je u horu AKUD-a „Ivo Lola Ribar“. Stručnošću i dokazanim kvalitetom u radu s amaterskim horovima „Lola“ i „Abrašević“, horovima srednje i osnovne muzičke škole „Kosta Manojlović“ u Zemunu, kao i s profesionalnim ansamblom Vojske Srbije „Stanislav Binički“, uzdigao je srpsku horsku muziku na profesionalni nivo, izvedeći najpoznatija vokalna i vokalno-instrumentalna dela domaćih i svetskih kompozitora. S pomenutim ansamblima snimio je seriju kompakt-diskova i ostvario trajne zapise za radijske i televizijske stanice.

Milovan Pančić je dobitnik brojnih nagrada i priznanja, od kojih treba izdvojiti prvu nagradu u kategoriji mešovitim horova na Međunarodnom takmičenju u Barni (1987), Zlatnu plaketu „Mokranjčevih dana“ (1995), Nagradu Beograda za najvrednije dostignuće u oblasti muzičkog stvaralaštva (1996), nagradu „Vojislav Ilić“ (2004, 2006), zatim Zlatnu značku Kulturno-prosvetne zajednice Srbije za nesebičan, predan i dugotrajan rad i stvaralački doprinos u širenju kulture (2006), Vukovu nagradu (2010), Godišnju nagradu Zajednice muzičkih i baletskih škola Srbije za višegodišnje svestrano delovanje u obrazovanju mladih talenata i nesebičnu ljubav, poštovanje, prijateljstvo i znanje uloženo u odrastanje generacija umetnika (2014). Aktivno se bavi komponovanjem i aranžiranjem.

Hor AKUD „Ivo Lola Ribar“ (Srbija)

Kroz sedamdesetogodišnje postojanje, hor je izveo više od 3200 koncerata širom Evrope (V. Britanija, Španija, Švajcarska, Francuska, Nemačka, Austrija, Italija, Rusija, Švedska, Grčka) i sveta (SAD, Kanada, Kina, Mongolija). Blizu 9500 pevača bilo je do sada u članstvu hora, a neki od njih su postali ugledni članovi Opere Narodnog pozorišta s bogatim međunarodnim karijerama (Radmila Bakočević, Miroslav Čangalović, Biserka Cvejić, Oliver Njego).

Ansamblom su dirigovali vrhunski dirigenti, koji zauzimaju značajna mesta u srpskoj horskoj muzičkoj praksi. Kroz istoriju, to su bili: Borivoje Simić, Dušan Skovran, Milan Bajšanski, Dušan Maksimović-Dumaks, Jovan Šainović, Ivo Dražinić, Vesna Šouc, Milovan Pančić, Dragana Radaković, Zorica Mitev, Olivera Sekulić Barac, Milica Tišma. Od 2010. godine horom ponovo diriguje Milovan Pančić, dirigent za čije je vreme hor imao najviše uspeha na domaćoj i međunarodnoj sceni.

Hor AKUD „Ivo Lola Ribar“ je osvojio brojne nagrade, od koji se posebno izdvajaju prve na međunarodnim festivalima u Arcu, Kaselu, Kardici, Prevezi, Langolenu, Londonu, Varni, Debrecenu, Negotinu, Nišu. Snimio je nekoliko LP ploča i kompakt-diskova u produkciji PGP RTS-a. Takođe, u svoju biografiju ubeležio je i koncertna izvođenja kapitalnih dela, kao što su: *Deveta simfonija* L. van Betovena (Beethoven), *Rekvijem* G. Forea (Fauré), *Ratni rekvijem* B. Britna (Britten), *Karmina Burana* K. Orfa (Orff), zatim Mocartov (Mozart) *Rekvijem*, Betovenova *Misa u C-duru*, kao i opereta „*Slepi miš*“ J. Štrausa (Strauss). Danas ansambl na repertoaru ima sva značajnija dela srpskih, ruskih, bugarskih, kao i dela drugih evropskih i svetskih kompozitora. Hor „Lola“ prisutan je na svim značajnim kulturnim manifestacijama u Srbiji (BEMUS, „Mokranjčevi dani“ u Negotinu, Sv. Simeonovske i Svetosavske akademije, Internacionalne horske svečanosti u Nišu).

JELENA TREBATICI, flautistkinja (Srbija)

Muzičku školu „Isidor Bajić“ u Novom Sadu završila je u klasi prof. Radmile Rakin Martinović, Aleksandre Horvat i Ksenije Mijatović. Usavršavala se na majstorskim kursovima Dejana Gavrića, Iceša Gergelja (I. Gergely), Nataše Marić, Mihaela Martina Koflera (M. M. Kofler), Martina Beliča, Norberta Girlingera (N. Gurlinger), Mateja Zupana, Štefani Vinker (S. Winker). Bila je članica ansambla za improvizaciju savremene muzike na festivalu u Kanjiži, gde je saradivala s kompozitorima Silardom Mezejem (S. Mezei) i Stevanom Kovačem Tikmajerom (S. K. Tickmayerom). Dobitnica je više stipendija – Ministarstva prosvete i sporta, Fonda Univerziteta u Novom Sadu, Fonda za mlade talente Republike Srbije, Fonda „Privrednik“. Trenutno je studentkinja master studija na Akademiji umetnosti u Novom Sadu u klasi prof. Laure Levai Aksin. U školskoj 2014/15. godini angažovana je kao saradnica u nastavi.

NIKOLA JANČIĆ, klarinetista (Srbija)

Srednju muzičku školu „Josif Marinković“ u Zrenjaninu završio je u klasi prof. Andreja Gigića. Pohađao je seminare i majstorske radionice Nikole Srdića, Bele Kovača (B. Kovács), Davora Rebe (D. Reba), Radovana Kavalina (R. Cavallin), Tadeja Keniga, Ognjena Popovića, Roberta Pirca, Djura Petea, Daria Zingalesa (D. Zingales). Kao student, dva puta je bio dobitnik nagrade na Međunarodnom takmičenju „Anton Eberst“ u Novom Sadu – za osvojeno treće mesto (2012) i za drugo mesto (2014). Bio je član Međunarodne omladinske filharmonije s kojom je nastupao u Makarskoj i Dubrovniku, kao i Filharmonije mladih „Borislav Pašćan“ (Beograd), s kojom je imao više nastupa u Narodnom pozorištu u Beogradu. Trenutno je student četvrte godine na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, u klasi prof. Nikole Srdića.

MILICA GRUBIŠIĆ, ksilofon (Srbija)

Diplomirala je na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, prvo smer Opšte muzičke pedagogije, a potom, 2009. i udaraljke (osnovne i master studije) u klasi prof. Srđana Palačkovića i prof. Nebojše Živkovića.

Od 2005. godine bila je angažovana u orkestru Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu, na mestu perkusioniste, a od 2009. u istoj kući u stalnom radnom odnosu radi na mestu timpaniste. Angažovana je u Muzičkoj školi „Isidor Bajić“ kao nastavnica udaraljki. Članica je Vojvodanskog simfonijskog orkestra, kao perkusionista. Bivša je članica ansambla „Au-Au“ s kojima je izvodila brojna dela domaćih i stranih autora. Nastupa kao solistkinja, u kamernim ansamblima i orkestrima.

MILICA MARKOVIĆ, pijanistkinja (Srbija)

Školovanje je započela u MŠ „Stevan Mokranjac“ u Nišu, u klasi prof. Snežane Mitić i prof. Svetlane Jovanović, a Srednju muzičku školu „Kornelije Stanković“ završila je u Beogradu, u klasi prof. Čedomira Marjanovića. Dodatno se usavršavala na majstorskim kursovima Jokuthon Mihailović i Jevgenija Starodupčeva. Tokom školovanja, osvojila je više nagrada na republičkim i međunarodnim takmičenjima, kao solistkinja i članica klavirskog dua. Učestvovala je na *Šopenijadi* 2011. i 2012. godine. Studentkinja je treće godine klavira na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, u klasi prof. Mihajla Zurkovića.

IVAN MILANOV, pijanista (Srbija)

Nakon završene Srednje muzičke škole „Mokranjac“ u Beogradu – smer klavir u klasi prof. Vukice Veličić i smer muzičke produkcije/dizajn zvuka, upisao je Akademiju umetnosti u Novom Sadu u klasi prof. Rite Kinke, gde je trenutno student četvrtе godine. Tokom školovanja, osvojio je brojne visoke nagrade na domaćim i međunarodnim takmičenjima, te je pohađao majstorske kurseve uglednih pedagoga. Nosilac je nagrade Fonda Smiljke Uzelac za najbolji diplomski ispit MŠ „Mokranjac“. Aktivno nastupa sa svojim stalnim sastavom – klavirskim trijom koji je osnovan 2011. godine u okviru klase prof. Timee Kalmar. Radi kao nastavnik klavira u MŠ „Stevan Hristić“ u Bačkoj Palanci.

JOVAN CINCAR KOSTIĆ, violinista (Srbija)

Osnovnu i srednju muzičku školu „Mokranjac“ završava u Beogradu, u klasi prof. Ljiljane Mozeš i prof. Nenada Mendelzona. Pohađao je majstorske kurseve Ivane Aćimovski Žikić, Mihala Budinskog, Kesa Hulsmana (K. Hulsmann), Davida Luidija (D. Luigi), kao i seminar muzike XX i XXI veka, saradujući s prof. Volfgangom Hajnigerom (W. Heiniger). Nastupao je kao član Festivalskog orkestra „Kotor Arta“. Aktivno nastupa kao član klavirskog trija i gudačkog kvarteta „Il Canone“, s čijim je članovima pohađao kurs Pola Kesidija (P. Cassidy, gudački kvartet „Brodski“). Trenutno je student violine na Akademiji umetnosti u Novom Sadu u klasi prof. Nikole Aleksića.

IVAN BRKOVIĆ, violinista (Srbija)

Muzičko obrazovanje počeo je u Valjevu, a nastavio u Srednjoj muzičkoj školi „Josip Slavenski“ u Beogradu, u klasi prof. Ljiljane Canić. Pohađao je majstorske kurseve prof. Dejana Mihailovića, Aleksandra Pavlovića, Mateje Marinkovića, Dejana Bogdanovića, kao i seminar muzike XX i XXI veka, gde je saradivao s prof. Volfgangom Hajnigerom. Član je orkestra „Orfelin“. Nastupa aktivno kao član gudačkog kvarteta „Il Canone“, s čijim je članovima pohađao kurs Pola Kesidija, violiniste gudačkog kvarteta „Brodski“. Trenutno studira na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, u klasi prof. Nikole Aleksića.

VLADIMIR TURČAN, violista (Srbija)

Srednju muzičku školu „Isidor Bajić“ u Novom Sadu završio je u klasi prof. Igora Josifoskog, a Akademiju umetnosti u Novom Sadu u klasi prof. Dušice Polovine. Pohađao je majstorski kurs violiste Petera Langgartnera (P. Langgartner). Često nastupa na koncertima i festivalima u Srbiji i inostranstvu. Godine 2010. bilo je član Banjalučke filharmonije s kojom je nastupao na koncertnoj turneji u Italiji i Švedskoj. Osnivač je i član kamernog trija „Maj“, a od marta 2014. je i član gudačkog kvarteta „Kliment“ iz Novog Sada. Godine 2013. upisao je master studije kamernе muzike na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu u klasi prof. Dejana Subotića.

ISIDORA FILIPOVIĆ, violončelistkinja (Srbija)

Violončelo je počela da svira u svojoj petoj godini. Završila je osnovnu i srednju muzičku školu „Dr Miloje Milojević“ u Kragujevcu, u klasi prof. Bože Saramandića. Učestvovala je na velikom broju domaćih i međunarodnih takmičenja, a majstorske kurseve pohađala je kod eminentnih domaćih i stranih pedagoga, kao što su Ivana Kučera, Tilman Vik (T. Wick), Konstantin Hajdrih (K. Heidrich), Pol Kasidi, Aleksej Kiseljov. Aktivno nastupa javno u svojim ansablama – klavirskom triju i gudačkom kvartetu. Trenutno je studentkinja četvrte godine Akademije umetnosti u Novom Sadu, u klasi prof. Imrea Kalmana.

JANKO TOMEK, kontrabasista (Srbija)

Nakon završene niže i srednje muzičke škole „Josif Marinković“ u Zrenjaninu, odsek za gitaru, upisao je Akademiju umetnosti u Novom Sadu, smer opšte muzičke pedagogije. Kontrabas je završio na Akademiji u klasi prof. Ivce Maruševića. Pohađao je majstorsku radionicu Alberta Boćinija (A. Bocini), kao i seminar kamernog muzike u Temišvarskoj filharmoniji. Aktivno nastupa kao solo kontrabasista s kamernim sastavima i orkestrima, kao i u rok, džez i fanki bendovima. Takođe, bavi se horskom muzikom – osnivač je kamernog hora „Vilijam Figuš Bistri“.

MARKO MARKOVIĆ, glumac (Srbija)

Diplomirao je glumu na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Pozorišnom glumom se bavio u Srpskom narodnom pozorištu u Novom Sadu, gde je tumačio uloge u predstavama „Elektra“ (režija Mihailo Janketić); „Čelava pevačica“ (režija Ivan Klemenc); „Kome verujete?“ (režija Darijan Mihajlović); „Tekelija“ (režija Dušan Petrović).

U Narodnom pozorištu Sombor angažovan je od 2007. godine u predstavama „Poslednja smrt Frenkija Suzice“ (režija Kokan Mladenović); „Maska“ (režija Gorčin Stojanović); „Monogamija“ (režija Ana Tomović); „Mirandolina“ (režija Filip Grinvald); zatim „Ogovaranje“ (režija Ljubiša Ristić); „Dr Nušić“ (režija Kokan Mladenović). Marko Marković je aktivan i kao filmski glumac, a do sada je glumio u filmovima „Da nije ljubavi...“, Karolja Vičeka; „Mit o Sizifu“, Filipa Gajića i „Žučko“, Gordana Matića. Dobitnik je više nagrada i priznanja, među kojima su „Mali princ“ iz Fonda „Vujadin Boškov“ za najangažovanijeg studenta, nagrada za najboljeg mladog glumca (2007) i nagrada za najbolju epizodnu ulogu (2011) na Susretima profesionalnih pozorišta Vojvodine, Specijalna nagrada na Vršačkoj pozorišnoj jeseni (2011), Sterijina nagrada za najboljeg mladog glumca (2013).

DUŠAN JOVIĆ, reditelj (Srbija)

Završio je Akademiju umetnosti u Novom Sadu, odsek gluma, u klasi prof. Vide Ognjenović. Kao glumac, u Narodnom pozorištu Sombor ostvario je tridesetak uloga. Potpisuje režiju predstava „Korak“ po motivima drame „Hamlet“ Viljema Šekspira, „Star online“ po sopstvenom tekstu, „Magnet“ Ivana Panića, kao i niz predstava za decu. Piše drame.

MOJRA MIKELINI (MOIRA MICHELINI), pijanistkinja (Italija)

Studije klavira počela je na Konzervatorijumu „Đulio Bričaldi“ u Terniju, gradu italijanske pokrajine Umbrija. Ubrzo je pokazala veoma poseban muzički dar i talenat za klavir. Diplomirala je najvišim ocenama u klasi prof. Fausa Mastrojanija (F. Mastroianni). Usavršavanje je nastavila radeći s profesorima Liom de Barberis (L. De Barberis), Oracijem Frugonijem (O. Frugoni) i Alesandrom Spekijem (A. Specchi) u Firenci. Postdiplomske studije klavira završila je na Akademiji „Opus artis“ u klasi prof. Akilesa dele Vinjea (A. Delle Vigne) u Briselu, kao i na Univerzitetu „Mocarteum“ u Salcburgu. Bila je učesnica više klavirskih takmičenja, na kojima je osvojila visoke nagrade.

Svoj prvi solistički koncert održala je 1987. godine u pozorištu „Đuzepe Verdi“ u Terniju i od tada aktivno nastupa kao solistkinja i kao članica kamernih ansambala, kako u gradovima Italije, tako i u Belgiji, Austriji, Portugalu, Španiji, Nemačkoj, Švajcarskoj, Francuskoj, Argentini, Maleziji i Japanu. Kada je reč o saradnji s orkestrima, treba istaći njene nastupe s Nacionalnim simfonijskim orkestrom Malezije, Državnim orkestrom Rumunije s kojim je snimila uživo izvođenje *Klavirskog koncerta* Džordža Geršvina (G. Gershwin), zatim Bonskim omladinskim simfonijskim orkestrom, Gradskim simfonijskim orkestrom Buenos Ajresa, Orkestrom Konzervatorijuma u Liježu i Simfonijskim orkestrom Mursije.

Mojra Mikelini je 1998. godine snimila svoj prvi kompakt-disk, s delima Domenika Skarlatija (Scarlatti) i Antonija Solera (Soler), koji je predstavila na Međunarodnoj izložbi muzike 2001. godine u Parizu. Godine 2006. objavila je kompakt-disk s uživo izvedenim delom „Četiri godišnja doba“ Astora Pjacle (Piazzolla) s gudačkim ansambлом „Metamorfosi“. Snimala je za medijsku kuću RAI. Umetnička je direktorka Kulturne zajednice „Araba Feniče“ u Terniju.

IVO SKARPONE (IVO SCARPONE), violončelista (Italija)

Studije violončela završio je 1992. godine na konzervatorijumu „Frančesko Moraki“ u Perudi, u klasi prof. Vita Valinija (V. Vallini). Uspešno je završio trogodišnji kurs na Nacionalnoj akademiji „Santa Čečilija“ u klasi prof. Franka Mađoa Omezovskog (F. M. Omezowski) 1995. godine. Specijalizirao je baroknu muziku na Muzičkoj akademiji u Fijesoleu.

Nastupao je kao solista na brojnim festivalima u Norveškoj, Španiji, Belgiji, Francuskoj, Crnoj Gori. Redovno nastupa kao član kamernih ansambala „Solisti Aquilani“, „Gruppo Musica d’Oggi“. Svirao je prvo violončelo u nekoliko orkestara, a najznačajniju saradnju je ostvario s orkestrom „Chamber of Deputies del’Umbria“, „Titan of S. Marino“, „Simphonia Perusina“. Redovno saraduje s Filharmonijom Rima, kao i ansambлом „Rome Sinfonietta“ Enija Morikonea (E. Morricone). Osnivač je ansambla „Boot Quintet“. Svojim nastupima s oktetom „Musicus Novus“ osvojio je nekoliko nagrada na takmičenjima 1998. i 1999. godine. Osnivač je trija „Raffaello“, kao i, zajedno sa svojim ocem, kvinteta „Scarponi“. Avgusta 2003. postao je član ansambla „Hermans Consort“. Godine 2004. formirao je duo s pijanistkinjom Mojrom Mikelini, s kojom redovno nastupa na turnejama u Italiji, Španiji i Francuskoj.

Ivo Skarponi je snimao za radio-televizijske kuće RAI i RSI, kao i kompakt-diskove za izdavačke kuće „Nuova Era“, „Ricordi“. Od 1997. predaje violončelo na muzičkom institutu „Onofri“ u Spoletu.

LJUBIŠA JOVANOVIĆ, flautista (Srbija)

Osnovne i magistarske studije je završio na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu, u klasi prof. Miodraga Azanjca. Usavršavao se u klasi prof. Kristijana Lardea (Ch. Lardé) u Parizu i Aurela Nikoleta (A. Nicolet) u Bazelu. Nosilac je „Diplome Supérieur de Concertiste“ koju je stekao na Visokoj muzičkoj školi u Parizu („L’Ecole Normal Supérieur de Musique“) 1983. godine. Svirao je na svim značajnim festivalima u bivšoj Jugoslaviji, gradovima Evrope, Kine, Alžira, Juznoafričke Republike, Argentine. Kao solo flautista, delovao je punih dvadeset pet godina: u Orkestru opere i baleta Narodnog pozorišta, u Simfonijskom orkestru Radio-televizije Srbije, u Beogradskoj filharmoniji. Sarađivao je s najpoznatijim flautistima današnjice, među kojima su Aurel Nikolet, Irena Grafenauer (I. Grafenauer), Emanuel Paji (E. Pahud), Mišel Debost (M. Debost), Kristijan Larde, Silvija Karedu (S. Careddu). Tokom više od trideset pet godina umetničke aktivnosti, premijerno je izveo oko šezdeset koncertantnih, solističkih i kamernih kompozicija srpskih autora. Njegovi snimci nalaze se na više od pedeset kompakt-diskova.

Dobitnik je najprestižnijih nagrada i društvenih priznanja: Apriške nagrade Grada Beograda, Svetosavske nagrade, Zlatne medalje povodom sedamdeset pet godina od nastanka Beogradske filharmonije, Srebrne medalje Univerziteta umetnosti, prve nagrade za interpretaciju na „Međunarodnoj tribini kompozitora“, „Zlatni Beočug“, godišnje nagrade Udruženja muzičkih umetnika Srbije, kao i nagrade Beogradskog fonda za kulturu za najbolje koncerte u Beogradu.

Ljubiša Jovanović je od 2010. godine umetnički rukovodilac i dirigent ansambala „Lola klasik“. Osnivač je i predsednik Orkestra „Camerata Serbica“, kao i Festivala klasične muzike BUNT (Beogradska umetnička nova teritorija). Redovni je profesor na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu i i profesor na Muzičkoj akademiji na Cetinju. Svira na flauti marke „Wm. S. Haynes“ izrađenoj od četnaest-karatnog zlata.

KATARINA JOVANOVIĆ, sopran (Srbija)

Ova umetnica, s oko petsto sedamdeset nastupa u poslednjih sedamnaest godina, važi za jedan od najlepših i najekspresivnijih glasova na operskim i koncertnim podijumima Evrope. Magistarske studije solo pevanja završila je na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu, a usavršavala se na Školi za muziku i dramu „Gilhold“ u Londonu. Studirala je pevanje kod Irine Arskin, Rudolfa Pimeja (R. Piernay), Dženis Čepman (J. Chapman), Žanin Reis (J. Reiss), a majstorske radionice pohađala kod Tomasa Kvasthofa (Th. Quasthoff), Kristofa Ešenbaha (Ch. Eschenbach), Benite Valente (B. Valente), Dmitrija Hvorostovskog, Robina Boumana (R. Bowman), kao i, više sezona, kod Grejema Džonsona (G. Johnson) i Diritrija Fišera Diskaua (D. F. Dieskau). Dobitnica je brojnih nagrada, (prva nagrada i nagrada publike na takmičenju „Monserat Kabaje“, nagrade za najboljeg mladog umetnika UMUS-a), a bila je i finalistkinja takmičenja „OPERALIA“ u Vašingtonu. Nastupala je u koncertnim dvoranama, operskim scenama i na festivalima širom Evrope i sveta. Ostvarila je brojne operске uloge i saradivala s umetnicima, kao što su Dejvis (Davis), Elder (Elder), Ešenbah, Rostropovič, Višnjevska, Domingo, Nordman (Nordmann), Kazadesus (Casadesus), Mersije (Mercier), Karabčevski, Radulović itd.

Snimala je za France 2 i 3, BBC, ARTE, Mezzo i radijske i televizijske stanice u Srbiji i bivšoj Jugoslaviji. Svoj prvi kompakt-disk s pijanistom Brunom Fontenom (B. Fontaine) i klarinetistom Florianom Eoom (F. Heau) objavila je za izdavačku kuću „Transart Live“, a CD s delima Bizea (Bizet), koji je snimila sa Žan Klodom Kazadesusom i Nacionalnim orkestrom iz Lila za „Naxos“, (2011) izabran je za CD meseca časopisa „Gramofon“ i najbolji snimak Bi-Bi-Sijevog magazina.

Katarina Jovanović je bila umetnička direktorka Opere Narodnog pozorišta u Beogradu. Dva puta je bila nominovana za najvažniju francusku muzičku nagradu „Victoires de la musique“. Od maja 2013. godine nosilac je ordena Viteza umetnosti i književnosti francuske vlade. Zaposlena je u zvanju docentkinje na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu.

Gudački kvartet „IL BELPAESE“ (Srbija)

Kvartet je osnovan 2011. godine kada su njegovi članovi, koji godinama zajedno sviraju u različitim kamernim sastavima i orkestrima u zemlji i inostranstvu, došli na ideju da formiraju svoj sastav, kako bi iskustva i koncertnu praksu preneli u svoj ansambl i omogućili stvaranje prepoznatljivog izvođačkog stila. Članovi kvarteta pohađali su majstorski kurs poznatog američkog gudačkog kvarteta „Amernet“, kao i radionicu Dejvida Haringtona (D. Harrington), osnivača i prvog violiniste kvarteta „Kronos“.

Upešnu saradnju kvartet je ostvario s Italijanskim kulturnim centrom „Il Belpaese“. Ansambl nastupa na koncertima u Srbiji i inostranstvu. U aprilu 2014. učestvovao je na međunarodnom muzičkom festivalu „Evmelia“ u Grčkoj. U junu 2014. godine održali su niz koncerata u Italiji, zahvaljujući saradnji s regionalnim parkom u Italiji „Adda Nord“. Tokom prethodne dve sezone, izveli su gudačke kvartete Dvoržaka (Dvořák), Mendelsona (Mendelssohn), Hajdna (Haydn), Šostakoviča, Mocarta (Mozart), Betovena (Beethoven), a na festivalu „Kotor Art“, gudački kvartet *Play Strindberg* kompozitorke Ivane Stefanović.

Članovi gudačkog kvarteta „Il Belpaese“, svirali su u više orkestara i kamernih ansambala, a od 2014. postali su vođe deonice Festivalskog orkestra „Kotor Arta“. **Nad Arpad** (prva violina), završio je osnovne i master studije na Akademiji umetnosti u Novom Sadu u klasi prof. Evgenije Kravceve; **Dušan Birač** (druga violina), završio je osnovne i master studije na Akademiji umetnosti u Novom Sadu u klasi prof. Irine Jašvili; **Vladimir Šaru** (viola), završio je osnovne i master studije violine na Akademiji umetnosti u Novom Sadu u klasi prof. Nenada Vrbaškog, dok je **Željko Ivović** (violončelo), završio osnovne studije na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu u klasi prof. Dejana Božića, a magistarske studije na Univerzitetu za muziku i izvođačku umetnost u Gracu u klasi prof. Tobijasa Štosijeka (T. Stosiek). Na SOMUS-u će prvu violinu u kvartetu svirati **Nina Birač**, koja je završila osnovne studije na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu u klasi prof. Ljube Mihailović.

OLGICA NESTORVIĆ, glumica (Srbija)

Završila je Akademiju umetnosti u Novom Sadu, odsek gluma, u klasi prof. Radeta Markovića. Radila je u pozorištima u Beogradu, Subotici, Užicu. Od 2001. godine u stalnom je angažmanu u Narodnom pozorištu Sombor.

Ostvarila je veliki broj uloga, među kojima su u Narodnom pozorištu Sombor: Margareta, dvorkinja Herina u predstavi „Mnogo vike ni oko čega“ (režija Ana Đorđević, 2015); Berta u predstavi „Boing Boing“ (režija Olja Đorđević, 2014); Gabriela u „Ruži sa dva mirisa“ (režija Snežana Udicki, 2013); Adrijana Penesku, izaslanica Evropske komisije za evropske integracije EU u komadu „Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja“ (režija Kokan Mladenović, 2012); Gospoda Živkovića u predstavi „Pučina“ (režija Vladan Đurkovića, 2011); Arina Pantelejmionovna u „Ženidbi“ (režija Ana Đorđević, 2010); Marica u predstavi „Kate Kapuralica“ (režija Jagoš Marković, 2010); Nora u predstavi „Nora“ (režija Predraga Štrbca, 2010); Antoanet u komadu „Buba u uhu“ (režija Olje Đorđević, 2009) itd.

Pored glume, bavi se pedagoškim radom, pisanjem i režiranjem dečjih predstava.

SONJA ŠARIĆ, sopran (Srbija)

Nakon završene gimnazije „Svetozar Marković“ u Novom Sadu i Muzičke škole „Isidor Bajić“ u klasi prof. Vesne Aćimović i prof. Milice Stojadinović, nastavila je školovanje 2009. godine na Univerzitetu za muziku i scenske umetnosti u Manhajmu, u klasi prof. Snežane Stamenković. Bila je polaznica majstorskih kurseva eminentnih pedagoga Tomasa Kvasthofa (T. Quasthoff), Tomasa Hempsona (T. Hampson), Volframa Rigera (W. Rieger), Angelike Kiršlager (A. Kirchschrager).

U periodu od 2007. do 2010. godine, učestvovala je na takmičenjima republičkog i međunarodnog nivoa u zemlji i inostranstvu, osvojivši čak dvanaest prvih nagrada, kao i nagradu za najbolji sopran celokupnog takmičenja „Feručo Taljavini“ u Austriji. Dve godine kasnije, na takmičenju „Antonjin Dvoržak“ u Karlovim Varima, osvojila je prvu nagradu, nagradu za najbolje izvedenu Mocartovu (Mozart) kompoziciju, kao i nagradu publike. Na sedmom po redu Međunarodnom

takmičenju za mlade u Oldenburgu 2013. godine, takođe je osvojila prvu nagradu. U januaru 2014. osvojila je treću nagradu na univerzitetском takmičenju „Feliks Mendelson“ u Berlinu.

Sonja Šarić je debitovala u Mocartovoj (Mozart) operi „Figarova ženidba“ s ulogom grofice Almaviva u oktobru 2011. u Bambergu. Dve godine kasnije, debitovala je na Festivalu u Salzburgu u pratnji orkestra „Mozarteum“. Na prestižnom Uskršnjem festivalu u Baden-Badenu učestvovala je 2014. i 2015. u pratnji Berlinske filharmonije, pod dirigentskom palicom čuvenog Sajmona Retla (S. Rattle). U Nacionalnom teatru u Ostravi (Češka), debitovala je u januaru 2015. kao Maria Stuarda u istoimenoj Donicetijevoj (Donizetti) operi.

MIROSLAV STRIČEVIĆ, bariton (Srbija)

Svoje muzičko obrazovanje započeo je u Muzičkoj školi „Josip Slavenski“ u klasi prof. Miomire Stanišić Špirić. Diplomске studije je završio na Akademiji umetnosti u Bremenu u klasi prof. Tomasa Mora (T. Mohr) i prof. Kristine Laki (K. Laki). U oktobru 2014. godine, upisao je master studije na smeru operско pevanje Akademije u Frankfurtu u klasi prof. Hedvig Fassbender (H. Fassbender). Dodatno se usavršavao na majstorskim kursovima eminentnih umetnika, među kojima su Andreas Šmit (A. Schmidt), Helmut Dojč (H. Deutsch), Enca Ferari (E. Ferrari), Andreas Šol (A. Scholl).

Nastupao je na koncertima u Srbiji, Nemačkoj, Italiji i Španiji, a neke od uloga koje je do sada pevao jesu: Figaro u Mocartovoj operi „Figarova ženidba“, Đani u Pučinijevoj (Puccini) operi „Đani Skiki“ i šumar u Janačekovoj (Janáček) operi „Doživljaji lisiце pametnice“. Godine 2014. nastupio je kao Vili u operi „Kolege studenti“ Pitera Maksvela Dejvisa (P. M. Davies) na sceni Gradskog pozorišta u Bremerhafenu (Nemačka).

Miroslav Stričević će u septembru nastupiti u ulozi Enrika u Hajdnoj (Haydn) operi „Pusto ostrvo“ na Muzičkom festivalu Rajngaua u Nemačkoj.

MILENA BUČA, pijanistkinja (Srbija)

Nakon završene osnovne muzičke škole „Petar Konjović“ u Somboru, u klasi prof. Milene Balog, završava srednju muzičku školu „Isidor Bajić“, u klasi prof. Vere Hofman Momčilović, a potom i klavir na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, u klasi prof. Doriana Leljaka. Usavršavala se u Sjedinjenim Američkim Državama, na Muzičkoj školi Univerziteta Južne Floride u Tampi, u klasi prof. Svetozara Ivanova, čiji je i asistentkinja bila. Master studije iz klavirskog izvođaštva i kamerne muzike, završila je na Univerzitetu Južne Floride. Usavršavala se na majstorskim kursovima vodećih domaćih i inostranih pedagoga: Doriana Leljaka, Vere Hofman Momčilović, Marije Sekelj, Olge Borzenko, Zlate Maleš, Eugena Indića, Jovanke Banjac, Paula Gulde (P. Gulda), Ajako Curute (A. Tsuruta), Arboa Valdme, Džona O’Konora (J. O’Connor), Rebeke Peniz (R. Penneys), Henrija Keldera (H. Kelder), Sebastijana Kolombo (S. Colombo), Šantal Stiljani (C. Stiglani).

Učestvovala je na brojnim republičkim i međunarodnim takmičenjima, osvojivši više puta prve nagrade na Republičkom takmičenju u Beogradu (2005, 2006, 2007), kao i drugu nagradu na takmičenju „Nikolaj Rubinštajn“ u Parizu (2004).

Milena Buča je tokom studija imala više zapaženih nastupa kao solistkinja i kamerni izvođač u gradovima širom Srbije. U novembru 2011. godine nastupala je na prestižnom koncertu „Steinway Piano Series“ u Tampi, a 2012. na resitalu „Association Philomuses“ u Parizu i na Muzičkom konzervatorijumu u Utrehtu (Holandija). Takođe, uspešno deluje u kamernoj muzici i kao korepetitorica, nastupajući s umetnicima kao što su trubači Džej Kobl (J. Coble) i Karl Sivers (C. Sievers), i klarinetisti Hoze Garsija Tobarada (J. G. Tobarada) i Stefani Zelnik (S. Zelnick). Trenutno radi kao profesorka u Muzičkoj školi „Isidor Bajić“ u Novom Sadu.

MATEJA MARINKOVIĆ, violinista (Srbija / Velika Britanija)

Jedan od vodećih violinista i profesora svoje generacije u Londonu, poznat je po svojim „moćnim i elegantnim izvođenjima“, „zadivljujućom izražajnošću“, „izdašnom i topom tonu“ i „neverovatnom tehnikom“. Internacionalnu koncertnu karijeru započeo je nakon osvajanja prve nagrade na Međunarodnom takmičenju virtuozna „Nicanor Zabaleta“, kao i nagrada na konkursima „Flesch“, „Abbado“ i „Lipizer“. Redovno nastupa širom Velike Britanije, u Francuskoj, SAD, Španiji, Italiji, Austriji, Nemačkoj, na Kipru, u Češkoj, Rusiji i Srbiji. Svirao je kao solista u čuvenim svetskim salama, kao što su „Albert Hall“, „Barbican Hall“, „South Bank Centre“ i „Wigmore Hall“. Snimio je kopakt-diskove za „Collins Classics“, „ASV“, „Cirus“. Snimak njegovih izvođenja violinskih sonata Ežena Isaja (E. Ysaÿe) ocenjen je kao najbolji ikada u izboru američkog stručnog lista „Fanfare“ i uvršten je u „Hol slavnih klasičara“. Njegove resitale i koncerte s orkestrima zabeležio je Bi-Bi-Si, kao i druge evropske radio-televizijske stanice.

Kao kompozitor, debitovao je 1998. godine. Dela, izvedena u Francuskoj, Engleskoj, Kipru, Srbiji i SAD, naišla su na izuzetno dobar prijem kod publike, kao i na pozitivne ocene muzičke kritike. Kompozicije su mu izvođene i na televiziji Bi-Bi-Si, festivalima NOMUS i „Mokranjčevi dani“. Kompakt-disk s delima Mateje Marinkovića i Zorana Hristića, snimljen na koncertu u sali „Duke’s Hall“, Kraljevske muzičke akademije u Londonu, rasprodat je u roku od samo nekoliko nedelja.

Mateja Marinković se pedagoškim radom bavio kao profesor na Akademiji umetnosti u Novom Sadu i Školi za muziku i dramu „Gildhol“, a od 1993. godine profesor je na Kraljevskoj muzičkoj akademiji u Londonu. Njegovi studenti su dobitnici prvih nagrada na najpoznatijim svetskim takmičenjima, nastupali su u poznatim salama, solistički i kao solisti s najpoznatijim svetskim orkestrima. Za dostignuća, Kraljevska muzička akademija mu je dodelila zvanje počasnog kolege (Hon ARAM – engl. Honorary Associate of the Royal Academy of Music).

FRANK FONKUBER, dirigent (FRANCUSKA)

Diplomirao je udaračke instrumente i dirigovanje, i bio je student čuvenih dirigenata i eminentnih profesora Dejvida Robertsona (D. Robertson), Zoltana Peška (Z. Peskó), Armina Jordana (A. Jordan), Pjera Buleza (P. Boulez). Njegovi nedavni nastupi vezuju se za evropske gradove – Beograd, Kotor, London, Rim, Firencu, Atinu, Istanbul, Barselonu, Valensiju, Salzburg, Rigu, Prag, Sombathelj, kao i za Durban i Johannesburg u Južnoafričkoj Republici. Sa željom da klasičnu muziku približi široj publici, ostvaruje ambiciozne projekte sa simfonijskim orkestrom i svojim horom u velikom otvorenom prostoru „Pozorištu mora“ u Setu (Francuska), a među realizovanim koncertima jesu „Gospels and Virtuosos“, „Tribute to Brel, Brassens, Ferré“, „Missa Tango“. Nastupao je kao dirigent u Beogradu, na Međunarodnom festivalu harfe, kada je dirigovao *Muziku za gudače, udarače i čelestu* Bele Bartoka (B. Bartók) i *Igre za harfu* Kloda Debisija (Debussy), kao i u Beogradskoj areni, kada je kao solista s njim nastupio violinista Mateja Marinković.

Snimio je više CD i DVD izdanja s Listovom (Liszt) *Krunidbenom misom*, Verdijevim (Verdi) *Rekvijemom*, Mocartovom *Velikom misom* i Simfonijom br. 29, Hendlovim (Händel) *Mesijom*, Pučinijevom (Puccini) *Misom di Glorija*, Serenadama za gudače Čajkovskog, Elgara (Elgar) i Dvoržaka (Dvořák), zatim s horskim numerama i arijama iz opera Bizea (Bizet), Gunoa (Gounod), Sen-Sansa (Saint-Saëns), kao i delima Bartoka, Štrausa (Strauss), Šostakoviča.

Frank Fonkuber trenutno predaje orkestarsko dirigovanje na Konzervatorijumu za region Monpeljea u južnoj Francuskoj. Takođe je dirigent i umetnički direktor Simfonijskog orkestra „Contrepoint“, horovoda ansambla „Chorale de Sète“ i ansambla „Vocal de Montpellier“, kao i umetnički direktor Prolećnog festivala „MusicaSète“ u Setu (Francuska).

„CAMERATA ACADEMICA“, kamerni ansambl (Srbija)

Pored velike muzikalnosti i entuzijazma, srpski akademik i kompozitorica Isidora Žebeljan, prepoznala je u ovom ansamblu „ogromnu ljubav i predanost kojom se muzičari prepuštaju sviranju i muzici samoj“, kao kvalitet koji se danas ne sreće baš često u razmerama evropski renomiranih orkestrara. Kao profesionalni kamerni ansambl koji deluje pod okriljem Akademije umetnosti u Novom Sadu, članove čine mladi muzičari – kako asistenti i docenti, tako i studenti te institucije. Umetnički rukovodioci i koncert majstori su proslavljeni umetnici, među kojima su Stefan Milenković, Žerar Kose (G. Caussé), Dejan Mladenović.

Ansambl beleži dve etape u svom postojanju – od osnivanja do kraja 1999. godine, kada je zbog političke situacije u tadašnjoj Jugoslaviji pretao s radom. Do tada orkestar je ostvario saradnju s uglednim domaćim i inostranim solistima, a pod umetničkim vođstvom violončeliste Ištvana Varge, nastupao je u svim većim gradovima bivše Jugoslavije. Uspešne nastupe orkestar je ostvario i u Nemačkoj i Holandiji, kao i na muzičkim festivalima: BEMUS, NOMUS, Ohridsko muzičko leto, Međunarodna tribina kompozitora, Grad-teatar Budva. Takođe, ostvario je veliki broj trajnih radijskih i televizijskih snimaka. Ansambl je posebnu pažnju posvećivao delima savremenih domaćih kompozita.

Krajem 2007. godine, na inicijativu violončeliste Marka Miletića, orkestar je obnovljen i od tada s delima klasičnog i savremenog repertoara beleži uspešne nastupe, saradujući sa solistima kao što su: Stefan Milenković, Žerar Kose, Vendi Varner (W. Warner), Dejan Mladenović, Imre Kalman, Peđa Milosavljević, Boštjan Lipovšek, Julija Hartig, Laura Levai Aksin, Megumi Teshima (M. Teshima). Orkestar je snimao za Radio-televiziju Vojvodine i za Radio-televiziju Srbije, i objavio kompakt-disk s kompozicijom „Stabat Mater“ Đovanija Batiste Pergolezija (G. B. Pergolesi).

KULTURNI CENTAR „LAZA KOSTIĆ“, osnovan je 28. novembra 1995. godine odlukom SO Sombor, kao naslednik slavne *Likovne jeseni* i nosi ime najznačajnijeg književnika koji je ikada živio i radio u Somboru. Kulturni centar je od samog početka upućen da deluje u više oblasti umetnosti.

Prihvatajući savremeni koncept organizacije kulturnog života, okreće se različitim sferama kulturnog stvaralaštva. Najprepoznatljivija delatnost jeste izložbena aktivnost u jednoj od najboljih malih galerija u zemlji. No, rad ustanove ne ogleda se samo u galerijskoj delatnosti. Muzički, scenski, književni programi, izdavaštvo, podrška aktivnostima mladih, kao i kulturno-umetničkom amaterizmu, daju celovitu sliku o radu ustanove.

Kulturni centar svojim angažovanjem upotpunjuje predstavu o Somboru kao gradu kulture i umetnosti.

Direktor festivala
Srđan ALEKSIĆ

Umetnički direktor festivala
Mihajlo ZURKOVIĆ

Umetnički savet festivala
Mihajlo Zurković, predsednik
Lidija Bizjak
Srđan Aleksić
Marina Mikić
Mihajlo Nestorović
Ratimir Martinović

Glavna organizatorica
Slavica Rogač

Urednik Biltena
Boris Marković

Koordinatorica službi Festivala
Bojana Kovačević

Organizatori
Nikola Pejović
Sanja Brbaklić
Majda Kubatov
Tatjana Dimitrijević
Svetlana Sikima
Jasmina Ivanišević

Tehničko vođstvo
Osman Alić

Klavirštimer
Boris Vrbanec

Tim saradnika-volontera
Vivien Kurtović, koordinatorica
Milica Marković
Danijela Vagić
Valentina Sukola
Nikola Čutura
David Rončević

Pokrovitelji festivala SOMUS 2015.

Grad Sombor

Pokrajinski sekretarijat za kulturu i javno informisanje Izvršnog veća AP Vojvodine

Francuski institut, Beograd

Zahvaljujemo se Narodnom pozorištu Sombor na podršci i saradnji

Medijska podrška

Pratite nas:

www.somus.info

<https://www.facebook.com/somusfestival>

SOMUS

Somborske muzičke svečanosti

Izdavač

Kulturni centar „Laza Kostić“, Sombor
[www. kcsombor.org.rs](http://www.kcsombor.org.rs)

Za izdavača

SRĐAN ALEKSIĆ

Urednik programske knjižice

BORIS MARKOVIĆ

Lektorka

LIDIJA ČERFELJ

Likovno-grafičko rešenje,
tehnička priprema i štampa
„Retro Print“, Novi Beograd

Tiraž

500 primeraka

Godina izdanja

2015.

SO
NY
S